

Jaarstukken 2023

Stichting Lievegoed

27 mei 2024

Bestuursverslag 2023

Stichting Lievegoed

0 | Inhoud

0	Inhoud.....	3
1	Voorwoord.....	5
2	Profiel van de organisatie	6
2.1.	Algemene identificatiegegevens	6
2.2.	Structuur van het concern.....	6
2.3.	Kerngegevens	6
2.3.1.	Doelstelling, kernactiviteiten en nadere typering.....	6
2.3.2.	Kerngetallen cliënten en personeel.....	6
2.3.3.	Werkgebieden	7
2.4.	Samenwerkingsrelaties.....	7
3	Bestuur, toezicht en medezeggenschap.....	8
3.1.	Normen voor goed bestuur - toepassing en naleving (gedrags)codes.....	8
3.2.	Samenstelling raad van bestuur	8
3.3.	Samenstelling en werkwijze raad van toezicht	8
3.4.	Toepassing Governancecode Zorg 2022.....	8
3.4.1.	Goede zorg.....	8
3.4.2.	Waarden en normen	9
3.4.3.	Invloed belanghebbenden.....	9
3.4.4.	Inrichting governance.....	10
3.4.5.	Goed bestuur	10
3.4.6.	Verantwoord toezicht.....	11
3.4.7.	Continue ontwikkeling.....	11
4	Algemeen beleid.....	12
4.1.	Visie, strategie en (meerjaren)beleid	12
4.2.	Gang van zaken en voorgaande verwachtingen.....	13
4.3.	Algemeen beleid en belangrijke gebeurtenissen in het verslagjaar	13
4.4.	Maatschappelijk verantwoord ondernemerschap, waaronder duurzaamheid	13
4.5.	Naleving gedragscodes	14
4.6.	Risicoparagraaf	14
4.7.	Toekomstparagraaf	15
5	Financieel beleid.....	17
5.1.	Planning- en controlcyclus Lievegoed inclusief financiële instrumenten	17
5.2.	Financieel resultaat 2023	17

5.3.	Financiële situatie op balansdatum.....	18
5.4.	Toekomstige financieringsbehoefte	19
6	Jaarverslag raad van toezicht	20
6.1.	Inleiding	20
6.2.	Jaarverslag raad van toezicht 2023	20
6.3.	Bezoldiging raad van toezicht.....	24

1 | Voorwoord

Lievegoed kijkt terug op een mooi jaar waarin er verdere stappen zijn gezet vanuit de strategie 'Ruimte voor aandacht' 2022-2026. De start van een nieuwe arbeidsmarktcampagne in het voorjaar van 2023 markeerde een volgende fase van het samen vinden en binden van (nieuwe) collega's. En dat doen we in 2024 in het bijzonder ook voor een nieuwe bestuurder voor Lievegoed. Na 8,5 jaar als bestuurder aan Lievegoed verbonden te zijn geweest, nam Hilde Hooijman in januari 2024 afscheid en startte ondergetekende als interim-bestuurder.

In 2024 bouwt Lievegoed voort op het fundament van de strategie en de daaruit voortvloeiende projecten. Samen met de goede financiële uitgangspositie biedt dat een mooie basis voor de verdere (groei)ambities van Lievegoed. Tot slot een woord van dank aan alle medewerkers voor de grote bijdrage die geleverd wordt om het verschil te maken voor de aan ons toevertrouwde en verbonden mensen. Hier is iedereen meer dan je denkt!

Willem den Hartog
interim-bestuurder

2 | Profiel van de organisatie

2.1. Algemene identificatiegegevens

Naam verslagleggende rechtspersoon	Stichting Lievegoed
Adres	Professor Bronkhorstlaan 24
Postcode	3723 MB
Plaats	Bilthoven
Telefoonnummer	(030) 2255555
Identificatienummer Kamer van Koophandel	30223411
E-mailadres	info@lievegoed.nl secretariaatrvb@lievegoed.nl
Internetpagina	www.lievegoed.nl

2.2. Structuur van het concern

Lievegoed is een stichting, met een hoofdvestiging in Bilthoven, en met diverse locaties als nevenvestigingen. Het toezichthoudend orgaan is de raad van toezicht van Lievegoed, de dagelijkse leiding is in handen van een eenhoofdige raad van bestuur die tevens leiding geeft aan het managementteam. Er zijn geen groepsmaatschappijen. Naast de diverse ondersteunende diensten is de zorg opgedeeld in vier zorgclusters. Een organogram van de organisatie is opgenomen als bijlage 1.

Lievegoed biedt zorg en begeleiding vanuit de WLZ, WMO en Jeugdwet en beschikt over een toelatingsvergunning op grond van artikel 4 van de Wtza.

Formele en informele medezeggenschap van cliënten en verwanten komt onder andere tot stand via de CCR en de lokale raden, alsmede het clientpanel. Vanuit de medewerkers is de formele medezeggenschap geregeld op basis van de WOR via de OR.

2.3. Kernegegevens

2.3.1. Doelstelling, kernactiviteiten en nadere typering

Het ontwikkelen en versterken van eigen kracht en gezondheid door antroposofische behandeling en begeleiding. Dat is de missie van Lievegoed. En de basis om zorg en begeleiding vanuit de Wlz, WMO en Jeugdwet aan te bieden aan verschillende doelgroepen.

Hiermee is Lievegoed er voor kinderen en volwassenen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking, niet aangeboren hersenletsel en mensen met problemen op het gebied van psychiatrie en/of verslaving of een combinatie hiervan.

2.3.2. Kerngetallen cliënten en personeel

Op 31 december 2023 had Lievegoed 655 cliënten in zorg. Eind 2022 was dit aantal 689.

Het aantal medewerkers, uitgedrukt in fulltime eenheden (exclusief stagiairs) in 2023 bedroeg 320 Fte, waarvan 291 Fte direct werkzaam in de zorg. In 2022 bedroeg het aantal Fte 329, waarvan 304 Fte direct in de zorg. De hier genoemde Fte betreft enkel de medewerkers met een dienstverband (in loondienst).

Het verzuim liet in 2023 (6,84%) een afname zien ten opzichte van het jaar ervoor (8,07%).

2.3.3. Werkgebieden

Het werkgebied van Lievegoed omvat de Randstad en Zuid- en Midden-Nederland.

2.4. Samenwerkingsrelaties

Lievegoed kent een breed palet aan 'samenwerkingsrelaties', die bestaan uit onder andere samenwerkingspartners, (gemeentelijke) overheden, toezichthouders, zorgkantoren en kapitaalverschaffers (zoals de huisbank). Voor de meeste locaties is Zilveren Kruis het aanspreekpunt voor de WLZ; CZ is dat voor de locaties in Den Haag en Breda.

Ook in 2023 waren Novicare en Fivoor belangrijke samenwerkingspartners voor de organisatie van de (medische) zorg binnen Lievegoed. Met andere antroposofische zorginstellingen is er veel contact, onder over de (kennis)ontwikkeling van de antroposofische visie en de opleiding van medewerkers, specifiek op dit onderwerp. Hierbij is ook een belangrijke rol weggelegd voor de academie antroposofische gezondheidszorg (AAG) en Skillz. Lievegoed participeert daarnaast in verschillende regionale samenwerkingen.

3 | Bestuur, toezicht en medezeggenschap

3.1. Normen voor goed bestuur - toepassing en naleving (gedrags)codes

Lievegoed onderschrijft de Governancecode Zorg 2022 en hanteert in haar beleid en bedrijfsvoering zoveel mogelijk de daarin opgenomen uitgangspunten. Voor een verdere toelichting hierop wordt verwezen naar paragraaf 3.4.

3.2. Samenstelling raad van bestuur

Lievegoed heeft een eenhoofdige raad van bestuur.

Naam	Hoofdfunctie	Nevenfuncties in 2023
H. Hooijman	Bestuurder Lievegoed vanaf juli 2015 (NB. tot en met 18 januari 2024)	Lid RvC Wonion En vanuit hoofdfunctie: Voorzitter VGU Lid BAC zorg en veiligheid VGN

In het verslagjaar waren er geen maatregelen nodig om belangenverstremelingen van de bestuurder te voorkomen of weg te nemen.

3.3. Samenstelling en werkwijze raad van toezicht

Informatie over de samenstelling, bezoldiging en werkwijze van de raad van toezicht is opgenomen in het separaat uitgebrachte jaarverslag van de interne toezichthouder.

3.4. Toepassing Governancecode Zorg 2022

Hieronder is toegelicht op welke wijze Lievegoed invulling geeft aan de 7 principes van de Governancecode Zorg 2022.

3.4.1. Goede zorg

De maatschappelijke doelstelling van Lievegoed is het bieden van kwalitatief goede zorg, vanuit een antroposofische visie. Hierbij staan het ontwikkelen en versterken van eigen kracht en gezondheid centraal. Bij de vertaalslag van deze, in de statuten opgenomen, doelstelling naar de dagelijkse praktijk vormen de volgende zes waarden een belangrijk uitgangspunt: 1) de hele mens 2) gemeenschapszin (caring community) 3) helende omgeving 4) zingeving en mindfulness 5) contact met de natuur 6) kunst en cultuur. Lievegoed kijkt positief terug op het realiseren van goede zorg in het licht van deze waarden en realiseert zich terdege

dat dit blijvend om aandacht vraagt. Die aandacht richt zich enerzijds op het arbeidsmarkt vraagstuk via het project vinden en binden en via het optimaliseren van de juiste inzet van de juiste mensen op de juiste taken. Dit sluit aan bij de zogenoemde kanslijnen-aanpak binnen de sector. Anderzijds is er aandacht voor het doorontwikkelen van methodieken en scholing op het gebied van antroposofie.

3.4.2. Waarden en normen

Bij het realiseren van bovengenoemde doelstelling werkt Lievegoed vanuit de kernwaarden 1) aandacht, 2) gastvrijheid 3) ontmoeting en 4) ontwikkeling. Dit uiteraard naast de normen die voortvloeien uit wet- en regelgeving, codes en professionele (veld)normen. Openheid, vertrouwen en transparantie worden binnen Lievegoed centraal gesteld. Teamreflecties, op alle niveaus, dragen bij aan het voeren van het goede gesprek. Door met elkaar te bespreken, of door elkaar aan te spreken, als datgene wat we hebben afgestemd en afgesproken toch niet gaat zoals verwacht. Dit klinkt makkelijk maar is ook ingewikkeld. Fouten maken doet iedereen, en het gaat erom dat we hier als individu, team, of organisatie van leren. De cultuur van de organisatie moet het bewustzijn op dit onderwerp stimuleren, maar ook de veiligheid bieden dat we hier open over spreken. Dit onderwerp vraagt, net als overal in de samenleving, blijvend om aandacht.

Ruimte voor inspraak en tegenspraak is georganiseerd en krijgt ook in de praktijk zijn beloop. De OR en CCR zijn positief-kritische sparringpartners voor het MT en de bestuurder, en raad van toezicht is in positie voor de interne toezichtrol en bijbehorende rol als werkgever en klankbord.

Er was in 2023 een interne vertrouwenspersoon voor medewerkers en de positie van externe vertrouwenspersoon wordt in 2024 ingevuld en gepositioneerd binnen de organisatie. Daarnaast zijn er meerdere clientvertrouwenspersonen. De klokkenluidersregeling is intern en extern te raadplegen en wordt in 2024 geactualiseerd op basis van de meest recente ontwikkelingen op dat terrein. De reglementen raad van bestuur respectievelijk raad van toezicht voorzien in een regeling voor (potentiële) belangentegenstellingen. Ook deze worden in 2024 geactualiseerd.

3.4.3. Invloed belanghebbenden

Daar waar de gemeenschap een waarde is van de zorg en van het DNA van de organisatie, is het gesprek met en de invloed van belanghebbenden een vanzelfsprekend gegeven. Van medewerkers tot cliënten en verwanten, en van toezichthouders en zorgkantoren tot gemeenten. Door goed met elkaar samen te werken, ons in elkaar te verdiepen en elkaar te spreken, dragen we allemaal elke dag bij aan de gemeenschap. En daarmee aan de kwaliteit van leven van onze cliënten en het werkplezier van onze medewerkers.

De OR en de bestuurder wisselen maandelijks van gedachten tijdens de overlegvergadering, waardoor de OR vroegtijdig en laagdrempelig betrokken is bij ontwikkelingen en zicht heeft op formele advies- of instemmingsaanvragen. De bestuurder overlegt viermaal per jaar met de CCR, bestaande uit verwanten. Eind 2022 is er gestart met een zogenoemd clientpanel, bestaande uit cliënten van Lievegoed. Dit panel komt tweemaal per jaar bij elkaar om onderwerpen met de bestuurder te bespreken. De input die zij leveren kan worden betrokken bij het agenderen van thema's of het voorbereiden van beleid en besluitvorming. Invloed van professionals op werkprocessen en beleid vindt onder andere plaats via interne commissies en deelname aan projectgroepen.

De zorgkantoren van zorgverzekeraars zijn belangrijke externe stakeholders van Lievegoed. Datzelfde geldt voor banken en het waarborgfonds voor de zorg (WfZ). Vertegenwoordigers van Lievegoed hebben regelmatig overleg, onder andere over strategische onderwerpen, bedrijfsmatige onderwerpen (zoals consequenties van het arbeidsmarktvaagstuk of stijgende kosten) als de kwaliteitsdialoog. Lievegoed werkt ook met verschillende gemeenten en andere zorgaanbieders samen.

3.4.4. Inrichting governance

De statuten, reglementen raad van bestuur en raad van toezicht en ook de feitelijke werkwijze sluiten aan bij de uitgangspunten van taakverdeling tussen bestuur en toezicht, zoals is neergelegd in bovengenoemde code. De raad van bestuur legt verantwoording af aan de raad van toezicht, via de jaarlijkse vergadercyclus. Deze vergaderingen worden voorbereid door bespreking van de verschillende onderwerpen in de rvt-commissies Kwaliteit& Veiligheid en Bedrijfsvoering & Risico's.

Er is een regeling vastgesteld ten aanzien van het handelen bij eventuele onderlinge conflictsituaties.

3.4.5. Goed bestuur

Realisatie van de maatschappelijke doelstelling van de zorgorganisatie vindt plaats vanuit de missie, visie, strategie en vertaalt zich naar de jaarlijkse kaderbrief, strategische projectplannen en bijbehorende begroting. Hierin hebben zowel het korte als lange termijnbeleid een plek. Een doorkijk vindt plaats via de meerjarenprognose (financieel en vastgoed). Projecten met impact, bijvoorbeeld vanuit de groeiambitie van Lievegoed, worden getoetst en beoordeeld op basis van een uitgebreide businesscase. Bij de besluitvorming worden de belangen van cliënten, medewerkers en andere in- en externe belanghebbenden meegewogen.

Voor Lievegoed geldt hierbij in het bijzonder dat er ook zorg en begeleiding wordt geboden aan een doelgroep met een complexe combinatie van problemen en beperkingen (LVB+). Vaak vallen zij in ons zorgstelsel tussen wal en schip. Lievegoed wil er zijn, juist voor mensen die de zorg het hardst nodig hebben, en biedt bijvoorbeeld ook maatwerkplekken via VWS en zorgkantoren. Bij de besluitvorming en sturing van deze activiteiten is sprake van een breed draagvlak.

Over de wijze waarop de risico's, die zijn verbonden aan de strategie en activiteiten, worden beheerst, wordt verantwoording aan de raad van toezicht afgelegd.

Het MT van Lievegoed vergadert maandelijks, in aanwezigheid van de bestuurder, die formeel de bestuursbesluiten neemt. Hiervan wordt een verslag en actielijst opgesteld. Daarnaast voorziet de P&C-cyclus in een bijbehorende gesprekscyclus tussen leden van het MT en de bestuurder, vindt er maandelijks een MT van ondersteunende diensten plaats voor afstemming over afdelingsoverstijgende onderwerpen en zijn de lijnen voor overleg en afstemming kort. De informatievoorziening vanuit de bestuurder naar de raad van toezicht concentreert zich rond de vergadercyclus van de commissies en de plenaire vergadering. Waar nodig en gewenst is er tussentijds informatieverstrekking of contact.

3.4.6. *Verantwoord toezicht*

Een completerende samenstelling van de raad van toezicht is van grote meerwaarde voor een organisatie met de omvang van Lievegoed, aangestuurd door een eenhoofdig bestuur. Profiel en competenties van de leden vormen de basis voor de optimale invulling van de verschillende rollen van de raad van toezicht, en de meerwaarde voor de organisatie. Eind 2023 eindigde de zittingstermijn van de huidige voorzitter en het lid met een financieel profiel. De raad van toezicht heeft, in samenwerking met de bestuurder, vroegtijdig de werving voor de nieuwe leden gestart zodat tijdige start van de overdracht kon bijdragen aan een optimale continuïteit van het toezicht. De raad van toezicht heeft voor 2023 het jaarverslag raad van toezicht opgesteld (zie hoofdstuk 6).

Ten aanzien van de onkosten van de raad van bestuur zijn in 2023 de volgende vergoedingen verstrekt:

Verlagjaar 2023	Vaste onkostenvergoedingen	Binnenlandse en buitenlandse reiskosten	Opleidingskosten	Representatiekosten	Overige kosten
Vergoedingen Raad van Bestuur	€ -	€ -	€ 3.883,00	€ -	€ 31,26

3.4.7. *Continue ontwikkeling*

Ook in 2023 heeft de jaarlijkse evaluatie van de raad van bestuur door de raad van toezicht plaatsgevonden. Daarnaast heeft de raad van toezicht zichzelf geëvalueerd. De permanente ontwikkeling van de raad van toezicht komt in diens jaarverslag aan bod. Voor de bestuurder (mw. Hooijman) geldt dat in 2021 de Comenius leergang is gevolgd, en verdere professionalisering en ontwikkeling mede vorm heeft gekregen via intervisie met andere bestuurders in de zorg en de rollen binnen de VGU en VGN.

4 | Algemeen beleid

4.1. Visie, strategie en (meerjaren)beleid

In het verlengde van de eerdergenoemde missie en maatschappelijke doelstelling zijn de uitgangspunten voor komende jaren neergelegd in de strategie 2022-2026. Hierin wordt voortgebouwd op de eerder ingezette koers: kwaliteit van leven in de gemeenschap staat centraal (caring community). Het gaat om het betekenisvolle verschil te blijven maken voor mensen met een beperking, een psychiatrisch probleem en/of een verslaving. Met altijd een helder doel voor ogen: kwaliteit van leven voor onze cliënten. Het onderscheidend vermogen van Lievegoed blijft onveranderd gebaseerd op twee pijlers: de antroposofische identiteit en het specialisme voor complexe doelgroepen. Met ruimte voor aandacht! Want aandacht is schaars in deze tijd. Die aandacht vraagt om een zorgvuldige en gerichte inzet op de zaken die er het meest toe doen. Dat is de toetssteen voor alle beslissingen die worden genomen rond systemen, processen, producten en projecten. Alles wat niet direct bijdraagt aan werkgeluk van medewerkers of kwaliteit van leven van onze cliënten stellen we ter discussie.

Op de website is een nadere uitwerking opgenomen van onderstaande opbouw en onderdelen van de strategie 1) ruimte voor medewerkers 2) ruimte voor cliënten 3) ruimte voor samenwerking en verbinding en 4) ruimte voor groei.

Lievegoed besteedt aandacht aan kwaliteitsbeheersing. Er wordt cyclisch en methodisch gewerkt aan kwaliteitsverbetering en een open verbetercultuur in de dagelijkse praktijk. Van de activiteiten op dit gebied wordt verslag gedaan in het kwaliteitsrapport dat jaarlijks op 1 juni wordt gepubliceerd.

4.2. Gang van zaken en voorgaande verwachtingen

In 2022 is een start gemaakt met het uitwerken van de projecten waarmee we onze ambities de komende jaren willen waarmaken. Hier zijn ook in 2023 mooie stappen in gezet. Gedurende het jaar hebben zich ook omstandigheden voorgedaan die leidden tot het herprioriteren van projecten. Bijvoorbeeld door de capaciteit die de lancering en uitvoering van het project vinden en binden vraagt. Hetzelfde geldt voor de nieuwe arbeidsmarktcampagne en de uitbreiding van de activiteiten van Lievegoed, waarmee wordt bijgedragen aan de groeiambitie.

4.3. Algemeen beleid en belangrijke gebeurtenissen in het verslagjaar

Voor 2023 zijn de meest belangrijke ontwikkelingen en gebeurtenissen om in dit kader te benoemen:

- 1. Project Vinden en Binden van medewerkers:** In 2022 zijn de plannen ontwikkeld voor alle deelprojecten gericht op het vinden en binden van nieuwe medewerkers, zowel qua systemen en werkprocessen als qua arbeidsmarktcommunicatie en bijbehorende campagne intern en extern. Dit betreft een nieuwe manier van werken en een nieuwe positionering van Lievegoed als werkgever. Na de livegang in 2022 van een nieuw leerportaal, zijn in 2023 de overige plannen geïmplementeerd, waaronder de lancering van de nieuwe arbeidsmarktcampagne.
- 2. Identiteit Lievegoed:** Beter worden in wat we doen (begeleiding vanuit antroposofische waarden). De proeftuin Camino is gestart in december 2022 en liep in 2023 door (locatie Lievegoed Marjatta). Camino is een samenhangend methodisch kader dat is ontwikkeld door antroposofische zorgorganisaties. We zoomen met het team in op een praktijksituatie en kijken of Camino ons richting kan geven bij het begrijpen en verbeteren van deze situatie. De opbrengsten worden gebruikt om Camino verder aan te scherpen, en er is een start gemaakt met het voorbereiden van verdere implementatie, beleid en (geaccrediteerde) scholing.
- 3. Kansen Groeiambitie:** Lievegoed is in 2022 benaderd voor een mogelijke uitbreiding van zorg in de regio Den Haag, waarmee invulling kan worden gegeven aan de groeiambities. Dit betreft de overname van de gehandicaptenzorg en bijbehorend vastgoed van Rudolf Steiner Zorg, onderdeel van de Raphaelstichting. In 2022 heeft een haalbaarheidsonderzoek plaatsgevonden en is het interne besluitvormingstraject gestart. Verdere uitwerking, besluitvorming en voorbereiding hiervan heeft plaatsgevonden in 2023. Op 6 mei 2024 heeft de overname plaatsgevonden.
- 4. Project ZORRO (Zoek Onnodige Regelgeving en Ruim Op):** dit project is eind 2023 gestart met als doel om administratieve lasten van teamleiders en zorgmedewerkers te verlichten of weg te nemen. Met als doel meer werkplezier en meer ruimte voor aandacht. De eerste resultaten worden in 2024 verwacht.

4.4. Maatschappelijk verantwoord ondernemerschap, waaronder duurzaamheid

Maatschappelijk verantwoord ondernemen, en in het bijzonder duurzaamheid, sluit rechtstreeks aan bij de kernwaarden van Lievegoed. We geloven in de kracht van positieve gezondheid, ritmes, tradities, kunst en cultuur, contact met de natuur, gezonde leefstijl, duurzaamheid, gezondmakend werk, mindfulness en zingeving. Het is daarom voor Lievegoed vanzelfsprekend en belangrijk om bewuste keuzes te maken voor

de toekomst. We streven daarom naar een zo duurzaam mogelijke huisvesting en dagbesteding van onze cliënten. Hetzelfde geldt voor de werkomgeving van onze medewerkers. Onze medewerkers zijn zich bewust van hun mogelijkheden op dit gebied en dragen dit over aan onze cliënten en aan elkaar. Op deze manier draagt Lievegoed, met medewerkers en cliënten, bij aan een gezonde, prettige leefomgeving voor iedereen. Voor nu, en voor later. Het op een integrale wijze verantwoord van initiatieven en resultaten op dit gebied, is een onderdeel dat binnen Lievegoed nadere uitwerking moet krijgen. Hier zijn al veel stappen in gezet en hieronder wordt aangegeven wat er in 2023 is gebeurd. In 2024 worden hiertoe nadere stappen gezet.

Lievegoed wil een duurzame zorginstelling zijn, door concreet te werken aan de volgende ambities, die (deels) in 2023 zijn gerealiseerd:

- In 2023 zijn tijdens diverse onderhoudswerkzaamheden maatregelen genomen om het vastgoed verder te verduurzamen. Zo is bijvoorbeeld ingezet op het vervangen van complete kozijnen waar nog enkel glas aanwezig was.
- In 2023 heeft Lievegoed zich ingeschreven voor de DUMAVA subsidie en tijdens de loting zijn 2 locaties ingeloot. De komende tijd worden deze werkzaamheden uitgewerkt en voorbereid om uit te voeren.
- Het energie verbruik lag in 2023 lager dan in 2022. De bewustwording om zuinig om te gaan met energie lijkt te verbeteren.
- De computers en beeldschermen zijn op alle locaties vervangen voor nieuwe exemplaren die minder energie verbruiken.

4.5. Naleving gedragscodes

Binnen Lievegoed gelden, in aanvulling op de kernwaarden, verschillende richtlijnen die zien op gedrag. Zoals de Gedragscode die op de website staat of het protocol professioneel gedrag, zoals opgenomen in de interne wegwijzer voor medewerkers. Vanuit deze uitgangspunten geven we met elkaar, en met aandacht, invulling aan de zorg en begeleiding van cliënten, en de samenwerking met collega's en andere betrokkenen. In voornoemd protocol is beschreven op welke wijze wordt omgegaan met signalen en meldingen. Daarnaast heeft Lievegoed een klokkenluidersregeling die op de website staat.

4.6. Risicoparagraaf

Lievegoed houdt een risicoanalyse bij die eenmaal per jaar wordt geactualiseerd door het MT en vastgesteld door de raad van bestuur, waarna deze wordt besproken met de Raad van Toezicht. De risicoanalyse bevat – geordend naar de beleidsterreinen van Lievegoed en per onderwerp – een omschrijving van de risico's, inschatting van de impact (kans x risico) en opsomming van mitigerende maatregelen waartoe is besloten. De specifieke financiële risico's t.a.v. de exploitatie worden driemaal per jaar geactualiseerd en in de financiële managementrapportage opgenomen. Die rapportage wordt geagendeerd voor het MT en de raad van bestuur, de commissie B&R en plenaire vergadering van de raad van toezicht.

Voor Lievegoed geldt in zijn algemeenheid, net als voor andere zorgorganisaties, dat de huidige inflatiecijfers, wereldwijd, in combinatie met mogelijk kortingen op zorgtarieven, voor financiële uitdagingen zorgen. Naast het beperkte effect dat dat heeft gehad in 2023, wordt hiervan rekenschap gegeven in de kaderbrief en begroting voor 2024. Bij de begroting en in de planning- en controlcyclus wordt continu gemonitord op de prijsontwikkelingen. Daarnaast vindt deels gezamenlijke inkoop plaats om dit risico te mitigeren.

De korting op de NHC (die per 1-1-2024 inging), leek aanvankelijk teruggedraaid te worden. Met de nieuwe aangekondigde bezuinigingen is dit echter weer onzeker geworden voor na 2024. Dat maakt dat Lievegoed ook naar de toekomst toe risico's loopt om met een financieringstekort de investeringen in duurzaam vastgoed te kunnen realiseren, naast een kostendekkende zorg te kunnen leveren. Voor de komende jaren zal Lievegoed daar in 2024 een visie en strategie (via een lange-termijn huisvestingplan) op ontwikkelen.

Met alle voorgenomen strategische projecten blijft het voor Lievegoed uitdagend om hier, met een beperkte overhead, invulling aan te geven. Door scherp te sturen op de projectvoortgang door de raad van bestuur en het MT zorgt Lievegoed ervoor dat er op de juiste wijze tijdig uitvoering aan de projecten wordt gegeven. Projectvoortgang is geborgd middels het maandelijks overleg van de raad van bestuur met het MT. De komende jaren maakt Lievegoed bewuste keuzes in prioritering, zodat de organisatie de voorgenomen projecten goed kan uitvoeren en implementeren.

Specifiek t.a.v. frauderisico's kent Lievegoed, naast de gebruikelijk functiescheiding en het zoveel mogelijk voorkomen van liquide middelen op locaties, een actief fraudepreventiebeleid zoals het navolgen van best practices en een organisatiebrede gedragscode.

Tot slot kan ook hier het arbeidsmarktvaagstuk niet onbenoemd blijven. Lievegoed ervaart dat de balans PIL-PNIL verschuift en daarin de verhouding PNIL toeneemt. Naast de eerdergenoemde arbeidsmarktcampagne in 2023, vindt er vanaf 2024 aanscherping plaats van werkprocessen rond de inhuur van PNIL, zowel op kwaliteit als kwantiteit (Project Purchase to Pay ZPP).

4.7. Toekomstparagraaf

Voor de toekomst is het volgende van belang.

1. De vraag is in hoeverre het antwoord op de hiervoor genoemde risico's volledig binnen de invloedssfeer van Lievegoed moet worden gevonden, of dat hiervoor anderszins vanuit de tarieven of de overheid een nadere handreiking of aanpalend helpend beleid op wordt geformuleerd. Daarbij is het politiek onzekere klimaat ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag niet helpend. Dat geldt naast inflatie, energielasten en ontwikkeling van tarieven, ook voor de vraag in hoeverre er in de nabije toekomst aanvullende arbeidsvoorwaarden in een nieuwe cao worden opgenomen en hoe deze weer vertaald worden in kostendekkende zorgtarieven
2. De verwezenlijking van eerdergenoemde groeiambities waarvoor in 2022 een haalbaarheidsonderzoek heeft plaatsgevonden, in 2023 verdere voorbereidingen zijn getroffen, en waarvoor voorjaar 2024 duidelijk wordt in hoeverre dit in 2024 inderdaad wordt gerealiseerd. Besluitvorming en afstemming met alle interne en externe stakeholders over een Go/No Go wordt

in 2024 afgerond. De overname van de zorglocatie Rudolf Steiner Zorg in Den Haag is per 6 mei 2024 gerealiseerd. Dit betekent voor Lievegoed dat hiermee deels invulling wordt gegeven aan de groeiambitie. Naast dat de antroposofische gehandicaptenzorg in Den Haag daarmee kan blijven voortbestaan, leidt dat (met de nodige investeringen en financiering) voor Lievegoed de komende jaren tot een toename van de activa en passiva en een hogere dekkingsbijdrage. Voor de projecten ter uitvoering hiervan, wordt capaciteit vrijgemaakt. Hierbij is aandacht voor het op een goede wijze doorgang laten vinden van de zorg, ondersteuning en overige werkzaamheden binnen de andere onderdelen van de organisatie.

3. De succesfactor van de in 2023 te lanceren arbeidsmarktcampagne, met het oog op het binden van medewerkers aan de organisatie, en daarmee ook vermindering van de vraag naar flexibele inzet van medewerkers, zoals ZZP-ers. Dit is een gedeelde uitdaging binnen de branche, en Lievegoed participeert in (regionaal) overleg over oplossingen voor dit vraagstuk.
4. De uitwerking van de zogenoemde kanslijnen binnen Lievegoed, in het bijzonder de kanslijn die betrekking heeft op het stimuleren en faciliteren van het (eigen) netwerk van cliënten, waarmee invulling wordt gegeven aan de caring community en de inzet van de juiste mensen voor de juiste werkzaamheden, gericht op werkplezier en een optimale kwaliteit van leven. Daarnaast wordt invulling gegeven aan de kanslijn die ziet op de optimale inzet van technologie (optimale inzet van domotica).
5. Op basis van maatschappelijke en demografische ontwikkelingen neemt de zorgvraag toe. Dit versterkt de druk op vraag naar zorg voor de complexe doelgroepen respectievelijk doelgroepen met gecombineerde zorgbehoefte. Denk hierbij aan de oproep van de VGN om voldoende aandacht en middelen beschikbaar te hebben voor de complexe doelgroepen. Lievegoed wil er voor iedereen zijn. Daarnaast vraagt zorg voor de steeds ouder wordende client, die ook andere zorgvragen krijgt, om intensivering van de samenwerking met andere zorginstellingen.

5 | Financieel beleid

5.1. Planning- en controlcyclus Lievegoed inclusief financiële instrumenten

De planning- en controlcyclus bestaat uit een kaderbrief die de kaders stelt voor de jaarbegroting, de jaarbegroting zelf, de tussentijdse rapportages en de jaarrekening inclusief voorliggend bestuursverslag.

Lievegoed heeft te maken met in- en externe stakeholders die mede invulling geven aan de kaders en het toezicht op het financieel beleid, zoals de raad van toezicht, de OR en de cliëntenraad intern, en o.a. het Waarborgfonds voor de Zorg (WfZ), de externe financiers (banken), de zorgkantoren en/of opdrachtgevendende gemeenten. Via het bestuursverslag en de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd aan deze belanghebbenden.

Lievegoed streeft naar een zo laag mogelijke rentelast en maakt, behalve van liquide middelen, spaarrente en een niet aangewende kredietfaciliteit, geen gebruik van andere (afgeleide) financiële instrumenten. Hierdoor wordt de stichting beperkt blootgesteld aan renterisico's, kasstroomrisico's en liquiditeitsrisico's.

Om deze risico's te beheersen heeft de stichting een treasurybeleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten te beperken.

Lievegoed bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het management ziet erop toe dat er steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Om het renterisico te beheersen worden de langlopende leningen afgesloten met een vaste rente voor langere tijd waarbij de rentevervaldata in de tijd gespreid worden. Om het kredietrisico te beheersen worden de liquide middelen aangehouden bij een Nederlandse systeembank. Daarnaast worden door Lievegoed de openstaande vorderingen actief beoordeeld en indien nodig actie ondernomen.

5.2. Financieel resultaat 2023

De winst- & verliesrekening van Lievegoed 2023 laat een positief resultaat zien ad € 4,0 mln. In de begroting werd rekening gehouden met de effecten van twee grote investeringen die Lievegoed gepland had in 2023 te realiseren (zie strategische projecten). Door (vertragende) afhankelijkheid van externe partijen is dit in 2023 niet gerealiseerd waardoor de investeringen, maar ook de bijbehorende rentelasten en afschrijvingen, niet hebben plaatsgevonden. Het beeld is dat dit in 2024 en daarna alsnog zal gebeuren.

Naast een relatief hogere omzet en lagere kosten dan begroot, zijn in het exploitatieresultaat enkele bijzondere of eenmalige posten verwerkt die hebben geleid tot dit resultaat. Zo zijn er door het rijk extra middelen voor de kostendekking van de VG7 complexe doelgroep beschikbaar gesteld, is een in het verleden genomen bijzondere waardevermindering (impairment) teruggedraaid, zijn er baten nagekomen van omzet uit eerdere jaren en is het bij het opstellen van de jaarrekening 2022 ingeschatte restrisico, als gevolg van het niet meer zelf uitvoeren van de GGZ behandelorganisatie, in positieve zin meegevallen.

Onderstaand overzicht geeft een beeld van het genormaliseerde exploitatieresultaat en de bijzondere of eenmalige posten, die samen leiden tot het exploitatieresultaat 2023. Het genormaliseerde resultaat komt op € 3,2 mln. positief.

Exploitatie Lievegoed	2023	2022
<i>Bedragen x € 1.000</i>	<i>jaarrekening</i>	<i>Realisatie</i>
Baten	48.932	46.746
Lasten	44.882	44.060
Exploitatieresultaat	4.049	2.686
Bijzondere baten en lasten		
VG7 extra middelen	194	232
Terugname bijzondere waardevermindering	479	102
Nagekomen opbrengsten eerdere jaren	129	335
Reorganisatie GGZ	48	-349
Saldo bijzondere baten en lasten	850	320
Genormaliseerd Exploitatieresultaat	3.199	2.367

5.3. Financiële situatie op balansdatum

Na toevoeging van het positieve resultaat van € 4,0 mln. aan de algemene bestemmingsreserve van Lievegoed, heeft Lievegoed per balansdatum een solvabiliteit van 46,9% (2022: 39,3%). Ook de EBITDA (berekend zonder het eenmalige effect van de terugname bijzondere waardevermindering) van € 6,1 mln. (2022: € 4,7 mln.) weerspiegelt het positieve beeld. De ingevulde financieringsbehoefte van Lievegoed in 2023, uitgedrukt in de leverage, nadert de 0 als gevolg van het niet in 2023 aantrekken van de geplande financiering voor de strategische projecten, en is daarmee zeer ruim binnen de door de bank gestelde ratio van 4.0. Ook de liquiditeit is verbeterd, o.a. als gevolg van het positieve resultaat en de niet in 2023 geëffectueerde investeringen.

Ratio's Lievegoed	31-12-2023	31-12-2022
<i>Bedragen x € 1.000</i>	<i>jaarrekening</i>	<i>Realisatie</i>
Resultaat	4.049	2.686
Rente	280	272
Afschrijvingen*	1.759	1.755
EBITDA (min. € 2,5 miljoen)	6.088	4.713
Eigen vermogen	17.099	13.050
Totaal activa	36.711	33.170
Solvabiliteit (min. 25%)	46,6%	39,3%
Bankkrediet	11.506	12.386
Liquide middelen	-11.437	-8.576
Senior Net Debt	69	3.809
Leverage (max. 4)	0,0	0,8
Liquiditeit	1,6	1,3

* afschrijvingen exclusief eenmalig effect terugname bijzondere waardevermindering

5.4. Toekomstige financieringsbehoefte

De liquide positie van Lievegoed is ten opzichte van ultimo 2022 met € 2,9 miljoen toegenomen als gevolg van het positief exploitatieresultaat en de niet in 2023 gerealiseerde investeringen. Lievegoed heeft al jarenlang een goede relatie met haar externe financiers. In 2022 is besloten tot deelname aan het Waarborgfonds voor de Zorg (WfZ), dat Lievegoed in staat stelt om geborgd investeringen te kunnen doen in voorgenomen en toekomstige investeringen. De voorgenomen financiering van de investeringen in en op het terrein van de Wederkerigheid zal daardoor grotendeels geborgd worden. De bereidstellingsverklaring is daarvoor reeds ontvangen van het WfZ. Datzelfde geldt voor de overname en verbouwing van de zorglocatie in Den Haag; hiervoor zijn in april 2024 de financiering deels geborgd en deels ongeborgd aangetrokken.

Aangezien er in 2024 een actualisatie van het Lange Termijn Huisvestingplan (LTHP) voor de bestaande portefeuille is voorzien, naast de voorgenomen investeringsprojecten voor strategische groei, is de verwachting dat naar de toekomst toe de afschrijvingslasten navenant zullen stijgen, waardoor het exploitatieresultaat zal gaan dalen, maar binnen de huidige NHC-kaders zullen blijven.

6 | Jaarverslag raad van toezicht

6.1. Inleiding

In dit jaarverslag geeft de raad van toezicht van Stichting Lievegoed inzicht in de invulling van zijn taak als toezichthouder, werkgever en sparringpartner van de raad van bestuur. De raad van bestuur en de raad van toezicht van Lievegoed hanteren als uitgangspunt te werken volgens de principes van de Governance Code Zorg.

De raad van toezicht stelt zich ten doel een aanwijsbare en erkende bijdrage te leveren aan het maatschappelijk belang van Lievegoed (het leveren van goede zorg), waarbij de antroposofische basis de unieke positie van de organisatie markeert en wordt gekoesterd.

6.2. Jaarverslag raad van toezicht 2023

De raad van toezicht kwam vijfmaal in vergadering bijeen. Vier reguliere vergaderingen en een vergadering gericht op specifieke besluitvorming over een voorgenomen overname van locaties. Behoudens een enkele uitzondering zijn alle toezichthouders aanwezig geweest bij de vergaderingen van de commissies waar zij deel van uitmaken en bij de plenaire vergaderingen. Aanwezigheid blijkt uit de notulen.

De raad van toezicht was in 2021 betrokken bij de totstandkoming van de vigerende strategie: als sparringpartner en in de formele rol van toezichthouder door de strategie goed te keuren. De raad van toezicht besprak in 2023, naast de onderwerpen voortvloeiend uit de planning- & controlcyclus en de wettelijk voorgeschreven thema's, regulier in zijn vergadering de halfjaarlijkse update voortgang strategie (strategie 2022-2026), daaruit voortvloeiende plannen voor 2023 alsmede het kwaliteitsrapport.

Besluiten raad van toezicht 2023

- Indeling in WNT klasse 4 en vaststelling bezoldiging raad van toezicht 2023.
- Opdracht 2023 KPMG controlewerkzaamheden.
- Vaststelling van het jaarverslag raad van toezicht 2022.
- Inbedding van het thema HR binnen de commissie B&R, samenstelling commissies en benoeming van Joke van Leeuwen als vicevoorzitter raad van toezicht.
- De jaarplanning raad van toezicht 2023 is vastgesteld.
- Verlening van decharge aan de raad van bestuur voor het in 2022 gevoerde beleid.
- Benoeming van voorzitter en twee leden van de raad van toezicht per 1 januari 2024.
- Benoeming van selectiecommissie voor werving van een interim-bestuurder en nieuwe bestuurder.

Goedkeuring op (voorgenomen) besluiten raad van bestuur 2023

- Bekrachtiging goedkeuring van gewijzigd voorgenomen besluit om te komen tot overname van zorgactiviteiten en vastgoed (Rudolf Steiner Zorg) en over te gaan tot onderhandeling om te komen tot een overeenkomst daartoe.

- Koopovereenkomst zorgonderneming en koopovereenkomst vastgoed (Rudolf Steiner Zorg), en de in de transactiedocumentatie voorziene transacties, inclusief verkrijging en bezwaring van de daarin opgenomen en gespecificeerde registergoederen.
- Het aangaan van de financiering van voornoemde transactie, onder de voorwaarden zoals verwoord in het besluit.
- Jaarrekening en Jaarverslag Lievegoed 2022
- Begroting Lievegoed 2024
- Treasurystatuut Lievegoed

Evaluatie functioneren raad van toezicht

In januari 2023 heeft de raad van toezicht stilgestaan bij diens functioneren. Aangezien een van de leden vanaf januari 2023 feitelijk niet meer in functie was, is hierbij de bezetting van de commissies opnieuw bezien. Daarnaast is besloten om tijdig met de werving te starten voor de vacatures die mede op basis van het rooster van aftreden zouden ontstaan. Vanuit het oogpunt van continuïteit en overdracht is besloten om de per 1 januari 2024 te benoemen leden vanaf het najaar 2023 als toehoorder te laten aansluiten bij de vergaderingen (zowel de plenaire vergaderingen als die van de commissie B&R). Hier hebben de te benoemen voorzitter en de twee te benoemen leden gebruik van gemaakt.

In het najaar van 2024 zal de raad van toezicht in de nieuwe samenstelling de evaluatie extern laten begeleiden.

Samenstelling raad van toezicht en rooster van aftreden

Rooster van aftreden raad van toezicht Lievegoed d.d. 31 december 2023				
Naam	Benoeming	Herbenoeming / optie tot herbenoeming	Uiterlijke datum Aftreden	rvt-functies
C.N. Hilgeman (Elly)	28-10-2015	28-10-2019	31-12-2023	Voorzitter Voorzitter remuneratiecommissie
A. Slob (Aart)	28-10-2015	28-10-2019	31-12-2023	Voorzitter commissie B&R
J.F. van Leeuwen (Joke)	01-01-2021	01-01-2025	31-12-2028	Vicevoorzitter Lid remuneratiecommissie Voorzitter commissie K&V <i>Benoemd op voordracht CCR</i>
F.H. Barneveld Binkhuysen (Frits)	01-07-2021	01-07-2025	30-06-2029	Lid Lid commissie K&V in 2023 tevens lid commissie B&R
Vacature				Lid Lid commissie B&R

Per 1-1-2024 treden de volgende leden van de raad van toezicht toe:

Naam	Benoeming	Herbenoeming / optie tot herbenoeming	Uiterlijke datum Aftreden	rvt-functies
G.B.F. van Weelden (Guus)	01-01-2024	01-01-2028	31-12-2031	Voorzitter Voorzitter remuneratiecommissie
K.S.M. Hubert (Karin)	01-01-2024	01-01-2028	31-12-2031	Lid Voorzitter commissie B&R
M.F. van der Wal (Manon)	01-01-2024	01-01-2028	31-12-2031	Lid Lid commissie B&R

Hoofdfuncties & Nevenfuncties in 2023

- Elly Hilgeman: Bestuursadviseur, voorzitter Stichting De Bagagedrager, voorzitter Stichting Dasht, voorzitter Unie KBO, vice-voorzitter Federatie KBO-PCOB, assessor RCBM,
- Aart Slob: Wethouder Gemeente Lingewaard,
- Joke van Leeuwen: Lid RvT Het Zand, Zwolle, Lid RvT RIBW K/AM, Haarlem, Lid RvT Zorggroep Groningen, Groningen, Lid RvT FPC van Mesdag, Groningen, Lid RvT Derkshoes, Westerbork,
- Frits Barneveld Binkhuysen: Voorzitter partijcommissie Volksgezondheid VVD, voorzitter bestuur Vliegveld Hilversum, Boardmember Diagnose.ME, Amersfoort, lid Raad van Toezicht ZorgSpectrum Nieuwegein, Boardmember T-Soles, Voorzitter RvT St. Community Service Rotary Amersfoort.

De financiële expertise in de raad van toezicht wordt in het bijzonder ingebracht door respectievelijk de voorzitter en het lid van de commissie Bedrijfsvoering & Risico's (commissie B&R).

Naar het oordeel van de raad van toezicht wordt voldaan aan de eisen voor onafhankelijkheid.

Kernwaarden

Het functioneren van de raad van toezicht (alsmede van de rvt-commissies) stoelt en is toetsbaar op de in de toezichtvisie vastgelegde kernwaarden: integriteit, wederkerigheid en ontwikkelen.

- Integriteit:
Persoonlijke belangen, van welke aard of soort dan ook, zullen aantoonbaar en controleerbaar geen rol spelen bij het functioneren binnen de rvt van Lievegoed. De raad van toezicht heeft ook in 2023 mogelijke tegenstrijdige belangen met elkaar gedeeld. Tegenstrijdige belangen zijn niet voorgekomen.
- Wederkerigheid:
Samenwerking met partijen/individuen is gebaseerd op gelijkwaardigheid en op gedeelde doelen en waarden. De raad van toezicht geeft principieel invulling aan de Lievegoed zo kenmerkende gedachte van 'samen zeggenschap', ondermeer door periodiek contact van de voorzitter van de raad van toezicht met de respectieve voorzitters van de ondernemingsraad en van de centrale cliëntenraad. Daarnaast vindt er in principe jaarlijks een themabijeenkomst plaats van or, ccr, rvb en rvt.
- Ontwikkelen:
Het functioneren van de raad van toezicht van Lievegoed is gebaseerd op permanente (door)ontwikkeling, zowel op individueel als op collectief niveau. Met daarbij een actieve, goede aansluiting op de binnen- en buitenwereld.

Leden van de raad van toezicht hebben zich in 2023 bijgeschoold op de volgende wijze:

- Elly Hilgeman: cursus NR 'High Level Toezicht'; lid NCD-district Utrecht-Gelderland; diverse webinars; vakliteratuur, o.a. Goed Bestuur & Toezicht
- Aart Slob: bijwonen van themabijeenkomsten.
- Joke van Leeuwen: Twijfel en onzekerheid bij bestuurders en toezichthouders (Ebbing), Vertegenwoordiging: praktische en juridische problematiek (Eldermans Geerts), Adequaat toezicht op crises (NVTZ Academie), Preventie is chefsache (Ebbing)
- Frits Barneveld Binkhuisen: info systems (ECR en RSNA), Congres Zorg & ICT, Governance Class Erasmus, Toezicht op netwerken, Nyenrode Commissaris Community

Commissies van de raad van toezicht:

De rol en taken van elk van de drie raad van toezicht-commissies zijn verankerd in een eigen reglement. Het geheel daarvan is onderdeel van de governance van Lievegoed en wordt, gegeven interne en externe ontwikkelingen, periodiek herijkt.

De raad van bestuur bespreekt en verantwoordt de risicoanalyses en de werking van de risicobeheersingssystemen met de raad van toezicht, dit mede in het licht van de vigerende strategie en de effecten van die beheersing op de regeldichtheid in de organisatie. Dit gebeurt in eerste instantie in de commissies Kwaliteit en Veiligheid en Bedrijfsvoering en Risico's.

a. Commissie Kwaliteit en Veiligheid

Aan de orde kwamen de diverse kwartaalrapportages inzake kwaliteit, het Kwaliteitsrapport 2022, calamiteiten en IGJ-meldingen, de schaarste op de arbeidsmarkt in relatie tot het kunnen behouden van de kwaliteit en continuïteit van de zorg, en enkele thema's zoals het toepassen van de verschillende methodieken bij begeleiding en behandeling voor de doelgroep Kind & Jeugd alsmede de organisatie van de medische zorg binnen Lievegoed.

De leden van de raad van toezicht hebben een positief beeld van het thema kwaliteit zoals dat wordt opgepakt binnen Lievegoed. Hierbij is niet alleen gekeken naar de verschillende uitkomsten van kwaliteit, maar met name ook naar de dynamiek in termen van continue verbetering en methodisch werken.

b. Commissie Bedrijfsvoering en Risico's

Aan de orde kwamen de interne controle en jaarrekening, het contact met de accountant, de opgestelde risicoanalyse en de actuele financiële situatie binnen Lievegoed. In het bijzonder is meerdere keren gesproken over de ontwikkelingen op vastgoedgebied (van nieuwbouw en uitbreidingen tot het geplande onderhoud). Van lopende projecten is de voortgang gevolgd en van nieuwe projecten en de mogelijke overname van zorgactiviteiten zijn de businesscases en financieringsvoorstellen besproken, en is de besluitvorming over de voorgenomen overname in de plenaire vergadering voorbereid. Daarnaast zijn het voorgestelde Treasurystatuut en Treasurybeleid besproken.

Bij het onderwerp HR is in lijn met de vernieuwde strategie uitgebreid gesproken over het oplopende verzuim, de krapte en de positionering van Lievegoed op de arbeidsmarkt en de doorontwikkeling van HR managementinformatie. Daarnaast is stilgestaan bij de voortgang op het gebied van het IT Audit Framework en NEN 7510.

Lievegoed heeft een solide financiële basis. De leden van de raad van toezicht hebben een positief beeld bij de wijze waarop er wordt gestuurd op de realisatie van de (groei)ambities vanuit de strategie alsmede de beheersing van (toekomstige) risico's.

c. *Remuneratiecommissie*

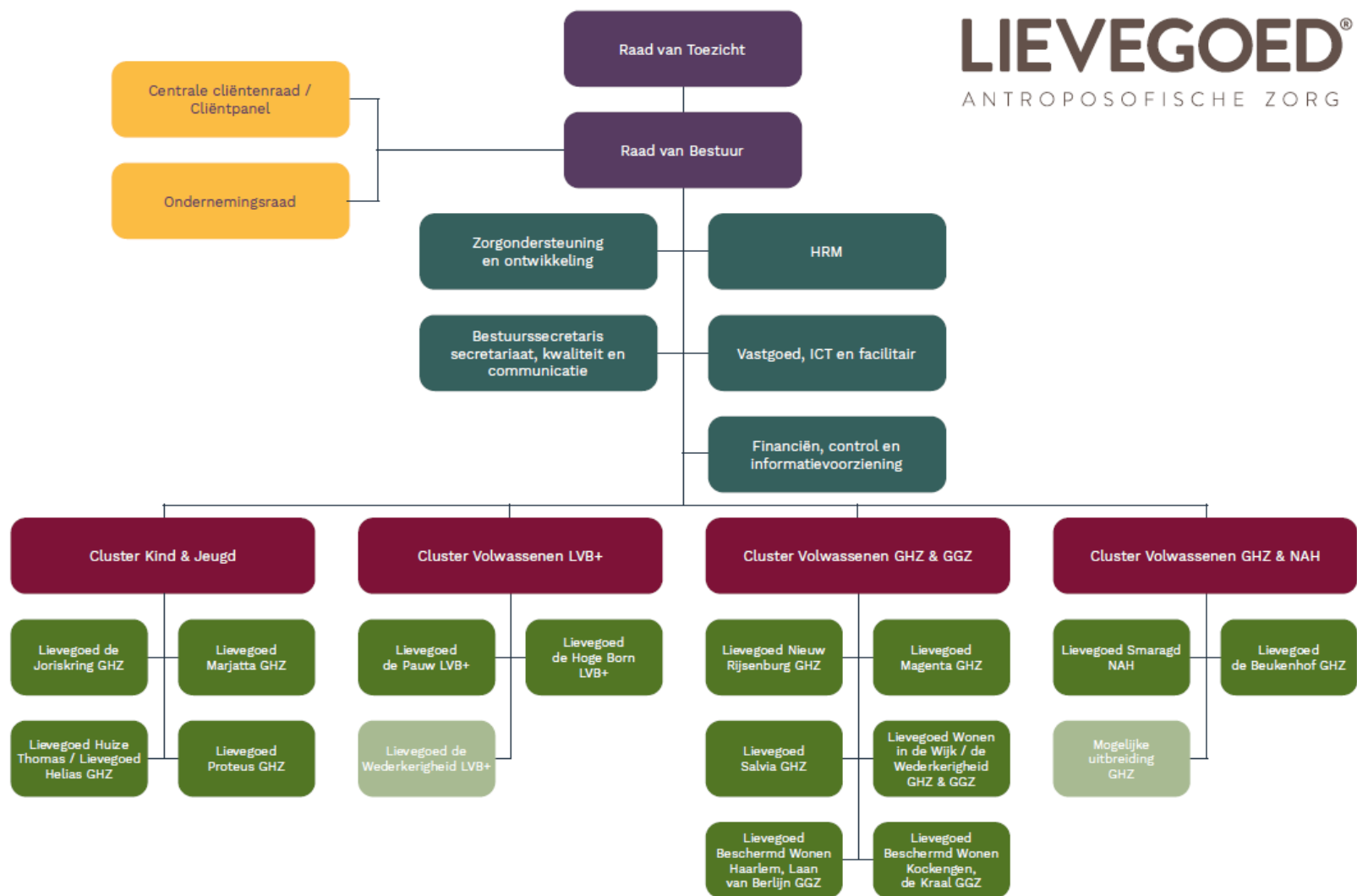
De remuneratiecommissie wordt gevormd door de voorzitter en de vicevoorzitter van de raad van toezicht. Begin 2023 is de commissie gestart met de voorbereiding van de werving en de benoeming van een nieuwe voorzitter en twee nieuwe leden voor de raad. Eind 2023 heeft de bestuurder kenbaar gemaakt dat zij een nieuwe functie als bestuurder bij een andere zorginstelling heeft aanvaard, en in januari 2024 afscheid heeft genomen van Lievegoed. Op initiatief van de commissie heeft de raad van toezicht een selectiecommissie samengesteld die eind 2023 de werving voor een interim bestuurder en een vaste opvolger heeft opgestart. dit heeft begin januari 2024 geleid tot benoeming van een interim bestuurder met ingang van 18 januari 2024.

Verder beraadt de remuneratiecommissie zich jaarlijks op de bezoldiging van bestuurder en van de raad van toezicht, en vormt het zacht een oordeel over de declaraties van de bestuurder. Het voorstel voor de bezoldiging van de bestuurder resp. raad van toezicht, inclusief de overwegingen, wordt binnen de voltallige raad besproken en besloten.

6.3. Bezoldiging raad van toezicht

Voor de raad van bestuur en voor de raad van toezicht van Lievegoed is bezoldigingsklasse IV sectie Zorg- en Jeugdhulp (WNT-2) van toepassing. In de jaarrekening van Lievegoed is weergegeven welke bedragen zijn uitgekeerd, inclusief belaste onkostenvergoedingen.

Bijlage 1

LIEVEGOED[®]
ANTROPOSOFISCHE ZORG

organogram Lievegoed | 1 augustus 2023

Jaarrekening 2023

Stichting Lievegoed

Jaarrekening 2023

INHOUDSOPGAVE

Pagina

1	Jaarrekening	
1.1	Balans per 31 december 2023	28
1.2	Winst- en verliesrekening over 2023	29
1.3	Kasstroomoverzicht over 2023	30
1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	31
1.5	Toelichting op de balans per 31 december 2023	46
1.6	Mutatieoverzicht immateriële vaste activa	53
1.7	Mutatieoverzicht materiële vaste activa	54
1.8	Overzicht langlopende schulden ultimo 2023	55
1.9	Toelichting op de winst- en verliesrekening over 2023	56
1.10	WNT-verantwoording	60
1.11	Vaststelling en goedkeuring	62
1.12	Resultaatbestemming	62
1.13	Gebeurtenissen na balansdatum	62
1.14	Ondertekening door bestuurder en toezichhouders	63
2	Overige gegevens	
2.1	Statutaire regeling resultaatbestemming	65
2.2	Nevenvestigingen	65
2.3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	66

1.1 BALANS per 31 december 2023
(na resultaatbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-23</u>	<u>31-dec-22</u>
		x € 1	x € 1
ACTIVA			
A Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1		
1. Goodwill		51.595	99.055
Totaal immateriële vaste activa		<u>51.595</u>	<u>99.055</u>
Materiële vaste activa	2		
1. Bedrijfsgebouwen en -terreinen		18.473.614	19.216.152
2. Machines en installaties		2.256.726	2.410.356
3. Andere vaste bedrijfsmiddelen		430.818	422.957
4. Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering en vooruitbetaald op materiële vaste activa		1.210.047	308.075
5. Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar		842.655	-
Totaal materiële vaste activa		<u>23.213.860</u>	<u>22.357.540</u>
B Vlottende activa			
Vorderingen	3		
1. Op handelsdebiteuren		380.163	508.170
2. Overige vorderingen		1.422.638	1.151.936
3. Overlopende activa		205.902	477.187
Totaal vorderingen		<u>2.008.702</u>	<u>2.137.293</u>
Liquide middelen	4	11.436.929	8.576.455
C Totaal activa		<u>36.711.086</u>	<u>33.170.344</u>
PASSIVA			
D Eigen vermogen			
Bestemmingsfonds	5	17.099.268	13.049.788
Totaal eigen vermogen		<u>17.099.268</u>	<u>13.049.788</u>
E Voorzieningen			
1. Overige	6	538.340	667.155
Totaal voorzieningen		<u>538.340</u>	<u>667.155</u>
F Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)			
1. Schulden aan banken	7	10.555.514	11.455.141
Totaal langlopende schulden		<u>10.555.514</u>	<u>11.455.141</u>
G Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
1. Schulden aan banken	8	950.116	998.606
2. Schulden aan leveranciers en handelskredieten		2.669.361	2.070.975
3. Belastingen en premies sociale verzekeringen		1.305.191	1.294.795
4. Schulden ter zake pensioenen		427.940	439.200
5. Overige schulden		2.647.353	2.831.151
6. Overige passiva		518.003	363.532
Totaal kortlopende schulden		<u>8.517.964</u>	<u>7.998.260</u>
H Totaal passiva		<u>36.711.086</u>	<u>33.170.344</u>

1.2 WINST- EN VERLIESREKENING over 2023

	Ref.	2023	2022
		x € 1	x € 1
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening	8		
Wet langdurige zorg		42.705.062	38.236.957
Opbrengsten Jeugdwet		1.882.177	1.869.387
Baten uit onderaanneming		1.062.127	2.890.621
		<u>45.649.365</u>	<u>42.996.965</u>
Andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten	9	<u>2.717.693</u>	<u>2.906.027</u>
Netto omzet		<u>48.367.058</u>	<u>45.902.992</u>
Overige bedrijfsopbrengsten	10	<u>564.630</u>	<u>843.031</u>
		<u>564.630</u>	<u>843.031</u>
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>48.931.688</u>	<u>46.746.023</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten	11,12	12.102.520	12.093.976
Lonen en salarissen	13	15.742.174	16.013.140
Sociale lasten	13	2.502.157	2.474.003
Pensioenlasten	13	1.305.788	1.338.275
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	14	1.759.061	1.670.310
Overige waardevermindering van immateriële en materiële vaste activa	14	-479.266	84.973
Overige bedrijfskosten	15	<u>11.669.960</u>	<u>10.113.193</u>
Som der bedrijfslasten		<u>44.602.394</u>	<u>43.787.870</u>
Rentelasten en soortgelijke kosten	16	<u>279.814</u>	<u>271.707</u>
		<u>279.814</u>	<u>271.707</u>
RESULTAAT VOOR BELASTING	17	<u>4.049.480</u>	<u>2.686.447</u>
RESULTAAT BOEKJAAR		<u>4.049.480</u>	<u>2.686.447</u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2023</u>	<u>2022</u>
		x € 1	x € 1
Toevoeging aan:			
Bestemmingsfonds Aanvaardbare kosten		4.045.852	2.607.775
Bestemmingsfonds Giften en donaties		3.628	78.672
		<u>4.049.480</u>	<u>2.686.447</u>

1.3 Kasstroomoverzicht over 2023

	2023		2022	
	x € 1	x € 1	x € 1	x € 1
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Resultaat voor belastingen		4.049.480		2.686.447
Aanpassingen voor:				
- Rentelasten en soortgelijke kosten	279.814		271.707	
- Afschrijvingen en overige waardeverminderingen	1.279.795		1.755.283	
- Mutaties voorzieningen	<u>-128.814</u>		<u>-40.840</u>	
		1.430.795		1.986.149
Veranderingen in werkkapitaal:				
- Vorderingen	128.591		138.266	
- Kortlopende schulden (excl. schulden aan banken)	358.879		710.913	
		<u>487.470</u>		<u>849.179</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		<u>5.967.745</u>		<u>5.521.775</u>
Betaalde interest	<u>-297.372</u>		<u>-229.485</u>	
		<u>-297.372</u>		<u>-229.485</u>
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		<u>5.670.374</u>		<u>5.292.290</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in immateriele vaste activa	-		-40.000	
Investerings materiële vaste activa	-1.879.340		-1.843.195	
Desinvesteringen materiële vaste activa	<u>-</u>		<u>-</u>	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		<u>-1.879.340</u>		<u>-1.883.195</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Nieuw opgenomen leningen	-		2.450.000	
Aflossing langlopende schulden	-930.560		-2.898.497	
Kortlopend bankkrediet	<u>-</u>		<u>-</u>	
		<u>-930.560</u>		<u>-448.497</u>
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		<u>-930.560</u>		<u>-448.497</u>
Mutatie geldmiddelen		<u>2.860.474</u>		<u>2.960.598</u>
Stand geldmiddelen per 1 januari		8.576.455		5.615.857
Stand geldmiddelen per 31 december		<u>11.436.929</u>		<u>8.576.455</u>
Mutatie geldmiddelen		<u>2.860.474</u>		<u>2.960.598</u>

Toelichting

De mutaties in balansposten zoals die blijken uit het kasstroomoverzicht wijken in enkele gevallen af van de mutaties tussen de balansen aan het begin en het einde van de periode. Het betreft de volgende belangrijke afwijkingen (en hun oorzaken):

Onder de investeringen in materiële vaste activa zijn alleen opgenomen de investeringen waarvoor in 2023 geldmiddelen zijn opgeofferd.

1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

1.4.1 Algemeen

Activiteiten

Stichting Lievegoed (Lievegoed) biedt, op meerdere locaties in Nederland, gehandicaptenzorg, psychiatrische behandeling en verslavingszorg. De zorg is regulier waar het moet en antroposofisch waar het kan. Lievegoed is statutair en feitelijk gevestigd aan de Professor Bronkhorstlaan 24 te 3723 MB Bilthoven (gemeente De Bilt) en is bij de Kamer van Koophandel geregistreerd onder KvK-nummer 30223411. Lievegoed heeft een Wtza-toelating (Wtza = Wet toelating zorgaanbieders) onder instellingsnummer 8292.

De statutaire doelstelling van Lievegoed luidt: "De Stichting is een zorgorganisatie met als hoofddoelstelling het bieden van kwalitatief goede zorg, vanuit een antroposofische visie. De Stichting heeft ten doel het ontwikkelen en versterken van eigen kracht en gezondheid van de cliënt door behandeling en begeleiding vanuit een antroposofische visie op zorg, en voorts al hetgeen hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, direct of indirect, alles in de ruimste zin van het woord."

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2023, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2023.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WMG, voortkomend uit artikel 40b Wet Marktordening Gezondheidszorg (WMG) en de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving hoofdstuk 655 (Zorginstellingen) en de Wet Normering Topinkomens (WNT).

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en het resultaat zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Presentatie en functionele valuta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat ook de functionele valuta is van Lievegoed. Bedragen worden op hele euro's afgerond gepresenteerd.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar, met uitzondering van het volgende:

Bij het opstellen van de jaarrekening is gebleken dat in de categorisering van de materiele vaste activa in de jaarrekening 2022 een fout is opgetreden. Hierdoor is € 3.630 ten onrechte als "Gebouwen en terreinen" geclassificeerd, terwijl dit "Machines en installaties" had moeten zijn. Dit is in de vergelijkende cijfers 2022 gecorrigeerd.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie, en vereisen een aantal schattingen en veronderstellingen::

- Waarderings materiële vaste activa, zie "materiële vaste activa" in paragraaf 1.4.2;
- Schattingen m.b.t. voorzieningen; zie "voorzieningen" in paragraaf 1.4.2.

Verbonden rechtspersonen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de instelling. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de instelling en de leden van de Raad van Toezicht, de bestuurder en de functionarissen op sleutelposities, te weten het management. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht.

Transacties met verbonden partijen hebben onder normale marktvoorwaarden plaatsgevonden. Het betreft hier uitsluitend de topfunctionarissen, zie paragraaf 1.10 met de WNT-gegevens.

Overnames

Een overname is een transactie waarbij de groep de beschikkingsmacht verkrijgt over het vermogen (activa en verplichtingen) en de activiteiten van een overgenomen partij.

Overnames worden verwerkt op basis van de 'purchase accounting'-methode op de datum waarop de zeggenschap overgaat naar de groep (de overnamedatum). De verkrijgingsprijs wordt daarbij gesteld op het overeengekomen geldbedrag of equivalent voor de verkrijging van de overgenomen partij, dan wel de reële waarde van de op overnamedatum verstrekte tegenprestaties. De verkrijgingsprijs wordt vermeerderd met de kosten die direct toerekenbaar zijn aan de overname. Bij uitgestelde betaling van de koopsom wordt de verkrijgingsprijs gesteld op de contante waarde van de koopsom .

De identificeerbare activa en verplichtingen van de overgenomen partij verwerkt de groep op de overnamedatum. Deze activa en verplichtingen worden afzonderlijk verwerkt tegen hun reële waarden, mits het waarschijnlijk is dat toekomstige economische voordelen naar de groep zullen vloeien (activa) dan wel de afwikkeling zal resulteren in een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen (verplichtingen), en de kostprijs of reële waarde ervan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Zie de grondslag onder het hoofd 'Immateriële vaste activa' voor de verwerking van eventuele positieve of negatieve goodwill die mogelijk ontstaat bij overname.

Een overeengekomen mogelijke aanpassing van de verkrijgingsprijs die afhankelijk is gesteld van toekomstige gebeurtenissen wordt opgenomen in de verkrijgingsprijs zodra de aanpassing waarschijnlijk is en het bedrag ervan betrouwbaar kan worden bepaald. Ook is het mogelijk dat een eerdere schatting van de aanpassing van de verkrijgingsprijs moet worden herzien. Dergelijke aanpassingen van de verkrijgingsprijs, die worden verwerkt als schattingswijzigingen, resulteren ook in aanpassingen van de bepaalde (positieve of negatieve) goodwill. De aangepaste goodwill wordt prospectief afgeschreven vanaf het moment van de wijziging van de verkrijgingsprijs. Vergelijkende cijfers worden niet aangepast.

Activa en passiva

Activa en passiva worden tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Activa waarvan het waarschijnlijk is dat de realiseerbare waarde lager is dan de boekwaarde, worden afgewaardeerd tot het niveau van de hoogste van de indirecte en directe realiseerbare waarde.

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de instelling zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijk in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de resultatenrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige voordelen die dat actief in zich bergt, zullen toekomen aan de stichting en de kosten van dat actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

Als alternatief is het toegestaan om immateriële vaste activa te waarderen tegen actuele waarde. Uitgezonderd hiervan zijn kosten van goodwill en vooruitbetalingen op immateriële vaste activa. Voor andere immateriële vaste activa is waardering tegen actuele waarde slechts toegestaan als (1) het actief vanaf verkrijgingsmoment is opgenomen op de balans tegen kostprijs (eerste waardering), en (2) een liquide markt bestaat voor het actief.

De uitgaven na eerste verwerking van een gekocht of zelf vervaardigd immaterieel vast actief worden toegevoegd aan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs als het waarschijnlijk is dat de uitgaven zullen leiden tot een toename van de verwachte toekomstige economische voordelen en de uitgaven en de toerekening aan het actief op betrouwbare wijze kunnen worden vastgesteld. Als niet wordt voldaan aan de voorwaarden voor activering worden de uitgaven verantwoord als kosten in de winst-en-verliesrekening.

De grondslagen voor de vaststelling en verwerking van bijzondere waarde-verminderingen zijn opgenomen onder het hoofd Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa.

Goodwill

Goodwill wordt bepaald als het positieve verschil tussen de verkrijgingsprijs van de deelnemingen (inclusief direct aan de overname gerelateerde transactiekosten) en het belang in de netto reële waarde van de overgenomen identificeerbare activa en verplichtingen van de overgenomen deelneming, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Intern gegenereerde goodwill wordt niet geactiveerd.

De geactiveerde positieve goodwill wordt lineair afgeschreven over de geschatte economische levensduur. In uitzonderlijke gevallen waarin de gebruiksduur van goodwill niet op betrouwbare wijze kan worden geschat, worden deze kosten afgeschreven in ten hoogste 10 jaar. De bepaalde afschrijvingstermijnen worden in de toelichting op de balans toegelicht.

Bij gehele of gedeeltelijke verkoop van een deelneming wordt de aan het verkochte deel toegerekende positieve goodwill proportioneel afgeboekt (in geval van geactiveerde goodwill) respectievelijk teruggenomen (in geval van in het verleden rechtstreeks ten laste van het eigen vermogen gebrachte – positieve – goodwill) en ten laste van het boekresultaat gebracht. In het laatste geval wordt uitgegaan van een levensduur van ten hoogste 10 jaar voor de bepaling van het terug te nemen bedrag.

Negatieve goodwill (i.c. het meerdere van het belang in de reële waarden van de identificeerbare activa en verplichtingen op de overnamedatum boven de verkrijgingsprijs) wordt als een afzonderlijke overlopende passiefpost opgenomen. Indien de negatieve goodwill betrekking heeft op verwachte toekomstige verliezen en lasten waarmee rekening is gehouden in het overnameplan en die betrouwbaar kunnen worden vastgesteld, wordt dit deel van de negatieve goodwill ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht naarmate deze verliezen en lasten zich voordoen.

Indien de negatieve goodwill betrekking heeft op verwachte toekomstige verliezen en lasten waarmee rekening is gehouden in het overnameplan en die betrouwbaar kunnen worden vastgesteld en deze verwachte verliezen en lasten niet worden verantwoord in de periode waarin deze werden verwacht, dient de negatieve goodwill voor het gedeelte dat niet hoger is dan de reële waarden van de identificeerbare niet-monetaire activa stelselmatig ten gunste van de winst-en-verliesrekening te worden gebracht naar rato van het gewogen gemiddelde van de resterende gebruiksduur van de verworven afschrijfbaar vast activa en wordt het gedeelte dat hoger is dan de reële waarden van de identificeerbare niet-monetaire activa onmiddellijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Indien de negatieve goodwill geen betrekking heeft op verwachte toekomstige verliezen en lasten die betrouwbaar op de overnamedatum kunnen worden vastgesteld wordt het gedeelte dat niet hoger is dan de reële waarden van de identificeerbare niet-monetaire activa stelselmatig ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht naar rato van het gewogen gemiddelde van de resterende gebruiksduur van de verworven afschrijfbaar vast activa en wordt het gedeelte dat hoger is dan de reële waarden van de identificeerbare niet-monetaire activa onmiddellijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen kostprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De kostprijs van de activa die door de instelling in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging. Verder omvat de vervaardigingsprijs een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente op schulden over het tijdvak dat kan worden toegerekend aan de vervaardiging van de activa. De afschrijvingstermijnen van materiële vaste activa zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur van het vast actief. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de verwachte gebruiksduur. Er wordt afgeschreven vanaf het moment dat het actief klaar is voor het beoogde gebruik. Op grond en onderhanden projecten en vooruitbetalingen op vaste activa in uitvoering wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingspercentages worden vermeld in paragraaf 1.7.

Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze in mindering gebracht op de investeringen.

Groot onderhoud: onderhoudskosten worden slechts geactiveerd als zij de gebruiksduur van het object verlengen en/of leiden tot toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot het object. Periodiek groot onderhoud wordt volgens de componentenbenadering geactiveerd. Hierbij worden de totale uitgaven toegewezen aan de samenstellende delen.

Vervreemding van vaste activa: voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Materiële en immateriële vaste activa - bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële en immateriële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingsverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restantverlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of de kasstroomgenererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzondere waardeverminderingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of de kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief (of de kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Een bijzondere waardeverminderingsverlies voor goodwill wordt niet teruggenomen in een volgende periode.

Financiële instrumenten

In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: handelsportefeuille (financiële activa en financiële verplichtingen), handels- en overige vorderingen, liquide middelen, leningen en overige financieringsverplichtingen en handelsschulden en overige te betalen posten.

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment waarop contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van het financiële instrument ontstaan.

Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen.

Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen.

Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen. In financiële en niet-financiële contracten kunnen afspraken zijn gemaakt die voldoen aan de definitie van derivaten. Een dergelijke afspraak wordt afgescheiden van het basiscontract en als derivaat verwerkt als zijn economische kenmerken en risico's niet nauw verbonden zijn met de economische kenmerken en risico's van het basiscontract, een afzonderlijk instrument met dezelfde voorwaarden zou voldoen aan de definitie van een derivaat, en het samengestelde instrument niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

In contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract.

Van het basiscontract gescheiden derivaten worden, in overeenstemming met de waarderingsvoor derivaten waarop geen kostprijs hedge accounting wordt toegepast, gewaardeerd tegen kostprijs of lagere reële waarde.

Financiële instrumenten worden bij de eerste waardering verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, worden direct toerekenbare transactiekosten bij de eerste waardering direct verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen.

De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Saldering van financiële instrumenten

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de instelling beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de instelling het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen. Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

Vorderingen

De eerste waardering van vorderingen is tegen reële waarde, inclusief transactiekosten. De vervolgwaardering van vorderingen is tegen geamortiseerde kostprijs (indien er geen sprake is van agio/disagio of transactiekosten dan is geamortiseerde kostprijs gelijk aan nominale waarde). Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid. Deze voorziening wordt bepaald op basis van een ouderdomsanalyse en verwachte (on)inbaarheid per vordering.

Een vordering uit hoofde van financieringstekorten of een schuld uit hoofde van financieringoverschotten is het aan het einde van het boekjaar bestaande verschil tussen het wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en de ontvangen voorschotten en de in rekening gebrachte vergoedingen voor diensten en verrichtingen ter dekking van het wettelijk budget.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas - en banktegoeden met een looptijd korter dan twaalf maanden. Eventuele rekening-courantschulden bij financiële instellingen zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Deze zijn er niet bij Lievegoed. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Liquide middelen die naar verwachting langer dan 12 maanden niet ter beschikking staan van de instelling, worden gerubriceerd als financiële vaste activa.

Eigen vermogen

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigenvermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, dividenden, baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de resultatenrekening verantwoord als kosten of opbrengsten.

Het eigen vermogen van Lievegoed bestaat uitsluitend uit een bestemmingsfonds. Een bestemmingsfonds is een reserve waaraan door derden een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht dan op grond van de statuten zou bestaan.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Rechten en verplichtingen voortvloeiend uit eenzelfde overeenkomst worden niet in de balans opgenomen indien en voor zover noch de vennootschap noch de tegenpartij heeft gepresteerd. Opname in de balans geschiedt wanneer de nog te ontvangen respectievelijk te leveren prestatie en tegenprestatie niet (meer) met elkaar in evenwicht zijn en dit voor de vennootschap nadelige gevolgen heeft.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde (wordt) worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Indien de tijdswaarde van geld materieel is en de periode waarover de uitgaven contant worden gemaakt meer dan een jaar is, worden voorzieningen gewaardeerd tegen de contante waarde van de beste schatting van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde indien de tijdswaarde van het geld niet materieel is of de periode waarover de uitgaven contant worden gemaakt maximaal een jaar is.

Voorziening voor reorganisatie

De voorziening betreft de nominale waarde van de uit te keren aanspraken van (ex-)personeel als gevolg van reorganisaties. De berekening is gebaseerd op getekende vaststellingsovereenkomsten, nog door te betalen loonkosten en een vergoeding voor juridische ondersteuning.

Voorziening voor jubileumverplichtingen

Deze voorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst naar verwachting uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. De blijfkansen zijn op basis van een historische analyse opnieuw vastgesteld op een lager niveau. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 3,50% (2022: 2,07%).

Voorziening langdurig zieken

Voor langdurig zieken is een voorziening gevormd op basis van de verwachte loonkosten in de eerste twee jaren van de arbeidsongeschiktheid (voor medewerkers die naar verwachting niet zullen terugkeren in het arbeidsproces), voorzover deze loonkosten na balansdatum vallen, gebaseerd op 100% gedurende het eerste jaar en 70% gedurende het tweede jaar. Er wordt rekening gehouden met een disconteringsvoet van nihil omdat de tijdswaarde van geld hier op nihil geschat wordt.

Schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Leasing

De instelling kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst. Lievegoed heeft per 31 december 2023 uitsluitend operationele leaseovereenkomsten.

Operationele leases

Als de instelling optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Vergoedingen die worden ontvangen als stimulering voor het afsluiten van een overeenkomst worden verwerkt als een vermindering van de leasekosten over de leaseperiode. Leasebetalingen en vergoedingen inzake operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste respectievelijk ten gunste van de resultatenrekening gebracht, tenzij een andere toerekeningsystematiek meer representatief is voor het patroon van de met het leaseobject te verkrijgen voordelen.

1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten worden in de resultatenrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verlichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend. In het geval van een geconstateerde fout in voorgaande boekjaren wordt fouterstel toegepast.

Opbrengsten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de resultatenrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

Opbrengsten Wet Langdurige zorg

De baten Wlz-zorg zijn gelijk aan de ingediende, met de zorgkantoren afgestemde nacalculaties. Overproductie wordt als bate in de resultatenrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald en de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is.

Baten uit onderaanneming

Baten uit onderaanneming betreffen baten voor geleverde diensten die Lievegoed heeft geleverd aan cliënten, waarvan de beschikking voor WLZ of Jeugdwet niet bij Lievegoed, doch bij derden is afgegeven, en die Lievegoed verzocht hebben om (een deel van de) zorg in onderaanneming te leveren. Als realisatiemoment geldt het moment waarop de betreffende prestaties zijn gerealiseerd en op grond van de geldende voorschriften of richtlijnen gedeclareerd kunnen worden bij de opdrachtgever.

Opbrengsten Jeugdwet

Onder opbrengsten Jeugdwet en opbrengsten Wmo worden de baten verantwoord uit hoofde van geleverde prestaties op het gebied van verleende jeugdzorg respectievelijk Wmo-prestaties. Als realisatiemoment geldt het moment waarop de betreffende prestaties zijn gerealiseerd en op grond van de geldende voorschriften of richtlijnen gedeclareerd kunnen worden bij de opdrachtgever, te weten de gemeente.

De jeugdzorg wordt gefinancierd door de gemeente en kent daardoor - naast landelijke wet- en regelgeving - , overeenkomsten, regelgeving en afspraken per regio of gemeente. Met de verschillende gemeenten zijn verschillende producten en tarieven en overige rechten en verplichtingen afgesproken (zoals over aanwezigheid van een geldige beschikking, feitelijke zorglevering, social return on investment, facturatie, verantwoordingsinformatie).

De eindafrekening van de zorg aan nagenoeg alle gemeenten waar Lievegoed een overeenkomst mee heeft, wordt verantwoord op basis van de met gemeenten afgesloten overeenkomsten en conform het landelijke iSD-protocol (iSD = i-Sociaal Domein).

Baten uit onderaanneming, Andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten en Overige bedrijfsopbrengsten

Opbrengsten uit hoofde van de WMO worden op dezelfde wijze verantwoord in de jaarrekening, als de opbrengsten Jeugdwet. Voor de overige opbrengsten uit verkoop of het verlenen van diensten, al dan niet in onderaanneming, geldt, dat deze in de resultatenrekening worden verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoedingen waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten. De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

Subsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat Lievegoed zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie voor de kosten van een actief worden in mindering gebracht op de te activeren investeringen.

Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voorzover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

De beloningen van het personeel worden als last in de resultatenrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de instelling.

Voor de beloningen met opbouw van rechten (sabbatical leave, gratificaties e.d.) worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van gratificaties worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de resultatenrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (cao en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de resultatenrekening gebracht.

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de instelling zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, worden de kosten van de ontslagvergoeding opgenomen in een reorganisatievergoeding. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen. Ontslagvergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de ontslagvergoeding een verbetering is van de beloningen na afloop van het dienstverband, vindt waardering plaats volgens dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere ontslagvergoedingen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Pensioenen

Lievegoed heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Lievegoed. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Lievegoed betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Voor pensioenfonds geldt regelgeving met betrekking tot de vereiste dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. De dekkingsgraad december 2023 is 106,3% (bron: <https://pfzw.nl/over-pfzw/dit-presteren-we/dekkingsgraad.html>) (maart 2023:109,5%). Het vereiste niveau van de dekkingsgraad per december 2023 is 112,0%. In het herstelplan van januari 2021 laat PFZW zien dat de beleidsdekkingsgraad eind 2027 op het vereiste niveau kan zijn. Dit is binnen de wettelijke hersteltermijn van 10 jaar. Lievegoed heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Lievegoed heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden ontvangen (te ontvangen) en aan derden betaalde (te betalen) interest.

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Belastingen

Lievegoed maakt fiscaal gebruik van de zogenaamde "zorgvrijstelling" in de vennootschapsbelasting (Vpb).

Lievegoed voldoet aan de aan de "zorgvrijstelling" verbonden voorwaarden:

- de entiteit kan worden aangemerkt als instelling van algemeen nut;
- de entiteit verricht voor 90% of meer activiteiten die bestaan uit het genezen of verplegen van zieken, kraamvrouwen of gebrekkigen;
- de winst kan uitsluitend ten goede komen aan een vrijgesteld lichaam of een algemeen maatschappelijk belang.

1.4.4 Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uitsluitend uit de liquide middelen.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De in de verworven groepsmaatschappij aanwezige geldmiddelen zijn op de aankoopprijs in mindering gebracht.

1.4.5 Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

1.4.6 Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering topinkomens (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de wet- en regelgeving inzake de WNT, waaronder de instellingsspecifieke (sectorale) regels.

1.5 TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	x € 1	x € 1
Boekwaarde per 1 januari	99.055	-
Bij: investeringen	-	142.639
Af: afschrijvingen	47.460	43.584
Boekwaarde per 31 december	<u>51.595</u>	<u>99.055</u>

Toelichting:

Lievegoed heeft in 2022 de activa en passiva van Stichting De Wederkerigheid (SDW) overgenomen. Dit heeft geleid tot een goodwill-post van € 142.639 die in drie jaar wordt afgeschreven.

Voor een nadere specificatie van het verloop van de immateriële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 1.6.

2. Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	x € 1	x € 1
Boekwaarde per 1 januari	22.357.540	22.165.314
Bij: investeringen	2.088.655	1.903.925
Af: afschrijvingen	1.711.601	1.626.906
Bij: terugname bijzondere waardeverminderingen	479.266	-
Af: desinvesteringen	-	84.793
Boekwaarde per 31 december	<u>23.213.860</u>	<u>22.357.540</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 1.7. Er zijn geen vaste activa opgenomen waarvan de zorginstelling alleen het economisch eigendom heeft, met uitzondering van de hieronder vermelde afgekochte erfpachtrechten.

De vaste activa zijn als zekerheid gesteld voor de langlopende schulden.

Lievegoed heeft ten aanzien van de vastgoedlocaties een analyse uitgevoerd op mogelijke signalen voor impairment, dan wel het terugnemen van in het verleden genomen impairments op het niveau van de kasstroombegenerende eenheden. Bij de bepaling van de kasstroombegenerende eenheden is rekening gehouden met geografisch gebied, zorgsegment en uitwisselbaarheid van cliënten. Uit de analyse komt naar voren dat er geen aanleiding is tot impairment. De in 2014 doorgevoerde afwaardering van het vastgoed op locatie Nieuw Rijsenburg is teruggenomen (€ 806.852). Wij verwijzen u voor de toelichting naar de toelichting op de resultatenrekening, onder deel 14. Afschrijvingen.

Onder materiële vaste activa zijn activa opgenomen voor een bedrag van € 244.647 (2022: € 251.606) waarvan de beschikbaarheid berust op een beperkt genotsrecht, zoals erfpacht- en opstalrecht of huurkoop respectievelijk financiële lease. De erfpachtrechten zijn afgekocht voor een periode van minimaal 40 jaar.

Op grond van RJ-uiting 2019-14; Richtlijn 212 is voor de vervangingsinvesteringen die in 2023 zijn gepleegd en die betrekking hadden op de vervanging van materiële vaste activa, waarvoor in eerdere instantie niet de componentenmethode is gehanteerd, ervan uitgegaan dat de waarde van de vervangingsinvesteringen tevens de waarde van de oorspronkelijke activa betrof. Deze waarden zijn als desinvestering opgenomen onder 1.7 Materiële vaste activa.

3. Vorderingen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	x € 1	x € 1
1. Overige handelsdebiteuren	9.646	51.341
1. Rekening Courant Parnassia Groep	<u>370.517</u>	<u>456.829</u>
Vorderingen op handelsdebiteuren	380.163	508.170
2. Overige vorderingen	754.148	216.277
2. Financieringsverschil WLZ	<u>668.490</u>	<u>935.659</u>
Overige vorderingen	1.422.638	1.151.936
4. Overlopende activa	205.902	477.187
	<u>2.008.702</u>	<u>2.137.293</u>

Toelichting:

De voorziening die in aftrek op de vorderingen op handelsdebiteuren in mindering is gebracht, bedraagt € 0 (2022: € 5.000).

De rekening-courantverhouding met de Parnassia Groep bestaat uitsluitend uit de vordering inzake de corona-vergoedingen van zorgverzekeraars (€ 140.000, ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening afgewikkeld) en de vordering uit hoofde van de met Parnassia overeengekomen bevoorschottingsmethodiek rondom de gezamenlijke Beschermd Wonen-productie in Haarlem.

In de debiteuren en overige vorderingen zijn geen bedragen met een resterende looptijd langer dan 1 jaar opgenomen.

Onder de overige vorderingen is € 322.529 opgenomen als in 2024 gefactureerde omzet WMO/Jeugdwet/PGB/Onderaanneemschappen die betrekking hebben op 2023 (2022: € 118.930).

Onder de overlopende activa is een bedrag van € 35.713 opgenomen aan overlopende vorderingen op personeel (2022: € 37.788) en een bedrag van € 170.189 aan overlopende crediteurenfacturen (2022: € 439.400).

Het financieringsverschil WLZ is als volgt te specificeren:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>Totaal</u>
Nog in tarieven te verrekenen financieringstekort:			
Saldo per 1 januari	-	935.659	935.659
Bij/af: financieringsverschil boekjaar	668.490		668.490
Bij/af: correcties voorgaande jaren	-		-
Bij/af: betalingen/ontvangsten	-	935.659	935.659
Saldo per 31 december	<u>668.490</u>	<u>-</u>	<u>668.490</u>
Stadium van vaststelling ^(*)	b	c	
Waarvan gepresenteerd als:			
- vorderingen uit hoofde van financieringstekort	668.490	-	668.490

a = interne berekening

b = overeenstemming met zorgkantoor

c = definitieve vaststelling Nederlandse Zorgautoriteit (NZa)

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten jaar t	42.705.062	37.874.560
Af: Vergoedingen ter dekking van wettelijk budget	<u>42.036.572</u>	<u>36.938.901</u>
Financieringstekort / overschot	668.490	935.659

4. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	x € 1	x € 1
1. Bankrekeningen	11.435.198	8.574.755
2. Kassen	1.731	1.700
Totaal liquide middelen	<u>11.436.929</u>	<u>8.576.455</u>

Toelichting:

De liquide middelen staan tot een bedrag van € 353.420 (2022: € 364.235) niet ter vrije beschikking. Dit betreft bankgaranties afgegeven aan diverse huurders.

PASSIVA

5. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	31-12-2023	31-12-2022
	x € 1	x € 1
4. Bestemmingsreserves	-	-
Bestemmingsfonds	17.099.268	13.049.788
Totaal eigen vermogen	<u>17.099.268</u>	<u>13.049.788</u>

Het verloop over 2023 is als volgt weer te geven:

	Saldo per 01-01-2023	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-12-2023
Bestemmingsfonds Aanvaardbare kosten	12.971.116	4.045.852		17.016.967
Bestemmingsfonds Giften en Donaties	78.672	3.628		82.301
Totaal bestemmingsfonds	<u>13.049.788</u>	<u>4.049.480</u>	<u>-</u>	<u>17.099.268</u>

Het verloop over 2022 is als volgt weer te geven

	Saldo per 01-01-2022	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-12-2022
Bestemmingsfonds Aanvaardbare kosten	10.363.341	2.607.775	-	12.971.116
Bestemmingsfonds Giften en Donaties	-	78.672	-	78.672
Totaal bestemmingsfonds	<u>10.363.341</u>	<u>2.686.447</u>	<u>-</u>	<u>13.049.788</u>

Toelichting

De reserve aanvaardbare kosten wordt gevormd voor posten waar een externe verplichting op rust, bijvoorbeeld om deze reserve uitsluitend aan een bepaald doel te mogen besteden. De reserve aanvaardbare kosten, die gevormd is op grond van door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) vastgestelde beleidsregels, is derhalve een bestemmingsfonds. In de statuten van Lievegoed is t.a.v. een eventueel batig saldo bij ontbinding van de stichting vastgelegd: "Een eventueel batig saldo van de ontbonden stichting wordt voor een door het bestuur te bepalen algemeen nut beogende instelling met een soortgelijke doelstelling besteed of voor een buitenlandse instelling die uitsluitend of na genoeg uitsluitend het algemeen nut beoogt en die een soortgelijke doelstelling heeft."

Het bestemmingsfonds Giften en Donaties bestaat uit het saldo van ontvangen giften en donaties en de ten laste daarvan gebrachte kosten.

6. Voorzieningen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>01-01-2023</u>	<u>Dotatie</u>	<u>Onttrekking</u>	<u>Vrijval</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-12-2023</u>
	x € 1	x € 1	x € 1	x € 1	x € 1
1. Overige:					
Reorganisatie	219.550	-	-217.612	-1.938	-
Jubilea	233.625	-	-11.013	-166.063	56.549
Langdurig zieken	213.980	481.791	-117.310	-96.670	481.791
Totaal voorzieningen	<u>667.155</u>	<u>481.791</u>	<u>-345.934</u>	<u>-264.671</u>	<u>538.340</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	<u>31-12-2023</u>
	x € 1
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	325.603
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	212.738
hiervan > 5 jaar	15.530

Toelichting

Reorganisatievoorziening

De reorganisatievoorziening is in 2023 volledig benut; per 31-12-2023 resteren geen saldi meer.

Voorziening voor jubileumverplichtingen

Voor de berekening van de voorziening voor jubileumverplichtingen is op basis van de indienstdatum binnen de cao per medewerker bepaald wat de jubileumuitkering voor de komende 40 jaar is waarbij rekening is gehouden met de pensioenleeftijd, blijfkans, en oprenting (disconteringsvoet 3,50%, 2022: 2,07%). De blijfkansen zijn op basis van een historische analyse opnieuw vastgesteld op een lager niveau. Als gevolg daarvan is € 166.063 van de voorziening voor jubilea vrijgevallen.

Langdurig zieken

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de salariskosten die betrekking hebben op het langdurige ziekteverzuim (ziekteperiode > 1 jaar). Ultimo boekjaar wordt, op basis van de het betreffende ziekteverzuim, de hoogte van de voorziening vastgesteld. Het langdurig ziekteverzuim is toegenomen ten opzichte van vorig jaar. De vrijval van de voorziening wordt veroorzaakt doordat meer medewerkers gereïntegreerd zijn dan waar bij het vaststellen van de jaarrekening 2022 van werd uitgegaan. Daarbij is ervan uitgegaan dat de tijdswaarde van geld nihil is.

7. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	x € 1	x € 1
Stand per 1 januari	12.385.701	12.834.199
Bij: nieuwe leningen	0	2.450.000
Af: aflossingen	930.560	2.898.497
Stand per 31 december	<u>11.455.141</u>	<u>12.385.701</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	899.628	930.560
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>10.555.514</u>	<u>11.455.141</u>

Stichting Lievegoed

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	x € 1	x € 1
Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	899.628	930.560
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	10.555.514	11.455.141
hiervan > 5 jaar	6.995.954	7.773.078

Toelichting:

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar de bijlage overzicht langlopende schulden.

De aflossingsverplichtingen voor boekjaar 2024 zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

Lievegoed heeft langlopende leningen afgesloten met BNG en ING Bank. De met BNG afgesloten leningen zijn volledig geborgd door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Het Waarborgfonds voor de Zorgsector voert het beheer over deze borgingen. Met ING Bank is Lievegoed in het kader van de leningen bankratio's overeengekomen. Lievegoed voldoet per 31 december 2023 - net als per 31 december 2022 - aan de met ING Bank overeengekomen bankratio's, te weten de solvabiliteit, EBITDA en de Leverage. Onderstaand overzicht toont de realisatie versus de norm (waarbij de norm de met ING Bank overeengekomen ratio is):

Bankratio	Realisatie		Norm	
	31-12-2023	31-12-2023	31-12-22	31-12-22
Solvabiliteit	46,6%	> 25%	39,3%	> 25%
EBITDA	€ 5,6 miljoen	> € 2,5 miljoen	€ 4,7 miljoen	> € 2,5 miljoen
Leverage	0,0	<= 4	0,8	<= 4

De prognose voor 31 december 2024 is dat Lievegoed ook dan aan de bankratio's zal voldoen. De normen voor 31 december 2024 zijn gelijk aan die van 31 december 2023.

8. Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)

De specificatie is als volgt:

	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	x € 1	x € 1
1. Kortlopende deel langlopende schulden aan banken	899.628	930.560
1. Nog te betalen rente	50.488	68.046
2. Schulden aan leveranciers en handelskredieten	2.669.361	2.070.975
3. Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.305.191	1.294.795
4. Schulden ter zake pensioenen	427.940	439.200
5. Reservering vakantiedagen en JUS	1.115.872	1.018.221
5. Nog te betalen kosten	1.531.482	1.812.930
6. Overige passiva	518.003	363.532
Totaal overige schulden	<u>8.517.964</u>	<u>7.998.260</u>

Toelichting:

De schuld terzake pensioenen betreft de facturen van november en december 2023 (ultimo 2022 betrof het twee facturen).

De overige passiva bevatten o.a. € 233.4440 aan door zorgkantoor CZ verstrekte regionale stimuleringsmiddelen en € 112.409 aan vooruitontvangen subsidie van de gemeente Utrecht inzake de WMO.

9. Financiële instrumenten

Algemeen

Lievegoed maakt - net als iedere organisatie - in de normale bedrijfsvoering gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en kredietrisico's. De betreffende financiële instrumenten zijn in de balans opgenomen. Lievegoed handelt niet in financiële derivaten en heeft maatregelen getroffen om de omvang van deze risico's zoveel mogelijk te beperken. Bij het niet nakomen door een samenwerkingspartner van aan Lievegoed verschuldigde bedragen, blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van het betreffende instrument. De belangrijkste maatregelen die in deze worden uitgevoerd, zijn het opstellen van meerjarenprognoses; liquiditeitsbegrotingen; maandelijkse liquiditeitsprognoses; periodieke risico-analyses en het vaststellen welke acties noodzakelijk zijn om risico's te mitigeren en tot slot een adequaat beheer van openstaande vorderingen.

Kredietrisico

De stichting loopt kredietrisico over handels- en overige vorderingen en liquide middelen. Het totale kredietrisico bedraagt EUR 13,0 mln (2022: EUR 10,7 mln). Het kredietrisico is vooral geconcentreerd bij drie tegenpartijen voor een totaalbedrag ad EUR 11,9 mln (2022: EUR 9,5 mln) bestaande uit een Nederlandse systeembank en twee zorgkantoren.

De overige vorderingen betreffen relatief kleinere bedragen bij verschillende particulieren en organisaties. De blootstelling aan kredietrisico van Lievegoed wordt hoofdzakelijk bepaald door de individuele kenmerken van de afzonderlijke afnemers. Deze risico's worden door Lievegoed geaccepteerd.

Renterisico en kasstroomrisico

Lievegoed loopt renterisico over langlopende schulden. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage gedurende de rentevaste periode. Lievegoed loopt derhalve risico t.a.v. toekomstige kasstromen bij renteherziening na afloop van de rentevaste periode. De gewogen gemiddelde rentevoet bedraagt per 31 december 2023 2,78% (31 december 2022: 2,79%). Voor een nadere toelichting zie 1.2.8 overzicht langlopende schulden.

Liquiditeitsrisico

Lievegoed bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende meerjarige liquiditeitsbegrotingen/-prognoses. Lievegoed ziet erop toe dat voor Lievegoed steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte beschikbaar blijft om aan de met de banken overeengekomen convenanten te voldoen. Daarnaast heeft Lievegoed een (niet benutte) rekening courant faciliteit van € 1,5 miljoen bij ING Bank.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen, kortlopende en langlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

10. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa

Verplichtingen

Het jaarlijks bedrag van met derden aangegane verplichtingen uit hoofde van huurovereenkomsten van onroerende zaken, lease-contracten en erfpachtovereenkomsten bedraagt:

	Betaalbaar < 1 jaar x € 1	Betaalbaar 1-5 jaar x € 1	Betaalbaar > 5 jaar x € 1	Totaal x € 1
- Huur panden	1.602.677	5.042.112	3.710.217	10.355.006
- Lease bedrijfsauto's	128.014	230.157	-	358.171
- Erfpacht	149.658	598.633	1.647.098	2.395.389
	<u>1.880.349</u>	<u>5.870.902</u>	<u>5.357.315</u>	<u>13.108.566</u>

De twee grootste huurovereenkomsten betreffen de volgende panden en terreinen:

- De Klencke te Amsterdam: De totale (niet in de balans opgenomen) verplichting bedraagt € 4.941.009.
- Professor Bronkhorstlaan te Bilthoven: de totale (niet in de balans opgenomen) verplichting bedraagt € 3.091.209.

In de erfpachtverplichting zijn 2 eeuwigdurende erfpachtovereenkomsten opgenomen. Deze zijn tot de eerstvolgende tariefherziening (ultimo 2032) verwerkt.

Kredietfaciliteit

Lievegoed heeft ten behoeve van haar exploitatie een kortlopende kredietovereenkomst tot 9 maart 2024, te weten een rekening courant faciliteit bij de ING Bank N.V. De kredietruimte is € 1.500.000 (31 december 2022: € 1.500.000). Ultimo 2023 is € 0 van deze faciliteit benut (ultimo 2022: € 0). De rentelast bij gebruik van de faciliteit is variabel en bedraagt tot en met 9 maart 2024 het 1-maands Euribor tarief plus 2,75% (tot en met 9 maart 2023: het 1-maands Euribor tarief plus 2,70%).

Voorwaardelijke verplichtingen

De aan ING Bank verstrekte zekerheden luiden (voor zowel de kredietfaciliteit, als de door hen verstrekte langlopende leningen):

- Negative pledge: Lievegoed verklaart geen van de activa te zullen bezwaren ten behoeve van derden zonder voorafgaande toestemming van de bank.
- Pari passu-verklaring: Lievegoed verbindt zich voorwaardelijk aan het stellen van zekerheden aan ING Bank, namelijk indien en zodra Lievegoed zekerheden zou gaan stellen ten behoeve van andere geldgevers.
- Cross default verklaring: verstrekte leningen zijn door ING Bank opeisbaar indien Lievegoed de rente en aflossingsverplichtingen aan andere geldgevers niet nakomt.
- Verpanding van de bedrijfsuitrusting, voorraden en boekvorderingen (1e pandrecht).
- Rechten van hypotheek van in totaal € 15.000.000 (in eerste, tweede en derde rang) op diverse zorgcomplexen van Lievegoed.
- Recht van hypotheek met betrekking tot het zorgcomplex in Breda ter hoogte van € 3.900.000 (in tweede rang).
- Rechten van hypotheek van in totaal € 9.722.310, gezamenlijk met de Staat der Nederlanden, (in eerste rang) op diverse zorgcomplexen van Lievegoed.
- Recht van hypotheek van in totaal € 4.000.000 met betrekking tot de zorgcomplexen Westbroekstraat 30-32 en Arenpalmstraat 9 te Amsterdam (in eerste rang).
- Recht van hypotheek met betrekking tot het pand aan de Langbroekerdijk 2 te Driebergen ter hoogte van € 545.000 (in eerste rang) en € 681.000 (in tweede rang).

Bankgaranties

Per 31 december 2023 zijn de volgende - aan een aantal verhuurders afgegeven - bankgaranties actueel (31 december 2022: € 364.235):

- Delva20 B.V. inzake huur	€	34.034
- FSMC NL Property Group B.V. inzake huur	€	19.461
- NL Bilthoven Property 9 B.V. inzake huur	€	212.930
- NL Bilthoven Property 9 B.V. inzake huur	€	27.645
- G.M. de Wit inzake huur	€	22.400
- Stichting Achmea Dutch Healthcare inzake huur	€	36.950
Totaal bankgaranties	€	<u>353.420</u>

Onzekerheden opbrengstverantwoording

Als gevolg van materiële nacontroles door zorgkantoren, zorgverzekeraars en gemeenten op de gedeclareerde zorgprestaties kunnen correcties noodzakelijk zijn op de gedeclareerde productie. De effecten van eventuele materiële nacontroles zijn vooralsnog onzeker en daarom zijn er hiervoor geen verplichtingen opgenomen in de balans. Lievegoed verwacht geen noemenswaardige correcties op de vastgestelde omzetten.

Waarborgfonds voor de zorgsector

Lievegoed heeft als deelnemer een obligoverplichting richting het WfZ. Dit houdt in dat indien het eigen vermogen van het WfZ onvoldoende zou blijken om aan de garantieverplichtingen te voldoen en WfZ wordt aangesproken op zijn garantieverplichtingen, WfZ een beroep kan doen op financiële hulp van de deelnemers. Deze hulp wordt in dat geval geboden in de vorm van renteloze leningen aan het WfZ.

De omvang van het obligo bedraagt maximaal 3% van de restantschuld van de geborgde leningen van de deelnemer. De omvang van dit obligo bedraagt ultimo 2023 € 80.105 (2022: € 87.186).

1.6. Mutatieoverzicht immateriële vaste activa

	Kosten van goodwill die van derden is verkregen	Totaal
	x € 1	x € 1.000
Stand per 1 januari 2023		
- aanschafwaarde	142.639	142.639
- cumulatieve afschrijvingen	43.584	43.584
Boekwaarde per 1 januari 2023	<u>99.055</u>	<u>99.055</u>
Mutaties in het boekjaar		
- investeringen		
- afschrijvingen	47.460	47.460
- bijzondere waardeverminderingen	-	-
- terugname bijz. waardeverminderingen	-	-
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>		
.aanschafwaarde	-	-
.cumulatieve afschrijvingen	-	-
<i>- desinvesteringen</i>		
aanschafwaarde	-	-
cumulatieve afschrijvingen	-	-
per saldo	-	-
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-47.460</u>	<u>-47.460</u>
Stand per 31 december 2023		
- aanschafwaarde	142.639	142.639
- cumulatieve afschrijvingen	91.044	91.044
Boekwaarde per 31 december 2023	<u>51.595</u>	<u>51.595</u>

Afschrijving van goodwill geschiedt in 3 jaren. Zie Toelichting op de balans, punt 1 Immateriële vaste activa

Stichting Lievegoed

1.7 MUTATIEOVERZICHT MATERIËLE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
	x € 1	x € 1	x € 1	x € 1	x € 1	x € 1
Stand per 1 januari 2023						
- aanschafwaarde	33.627.798 *	3.189.152 *	1.694.309	308.075	-	38.819.333
- Cumulatieve bijzondere waardevermindering	1.590.784	-	-	-	-	1.590.784
- cumulatieve afschrijvingen	12.820.862 *	778.796 *	1.271.351	-	-	14.871.009
Boekwaarde per 1 januari 2023	<u>19.216.152 *</u>	<u>2.410.356 *</u>	<u>422.957</u>	<u>308.075</u>	<u>-</u>	<u>22.357.540</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	746.091	171.616	217.339	953.609	-	2.088.655
- ingebruikname materiële vaste activa	48.189	-	3.448	-51.637	-	-
- afschrijvingen	1.173.430	325.246	212.926	-	-	1.711.601
- <i>buitengebruik-stelling</i>						
aanschafwaarde	-2.396.196	-	-	-	2.396.196	-
- Cumulatieve bijzondere waardevermindering	-783.932	-	-	-	783.932	-
cumulatieve afschrijvingen	-769.610	-	-	-	769.610	-
	-842.655	-	-	-	842.655	-
- <i>terugname bijz. waardeverminderingen</i>						
- bijzondere waarde vermindering	806.852	-	-	-	-	806.852
cumulatieve herwaarderingen	327.586	-	-	-	-	327.586
Saldo	479.266	-	-	-	-	479.266
- <i>desinvesteringen</i>						
aanschafwaarde	1.255.930	122.373	515.278	-	-	1.893.581
cumulatieve afschrijvingen	1.255.930	122.373	515.278	-	-	1.893.581
per saldo	-	-	-	-	-	-
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-742.539</u>	<u>-153.629</u>	<u>7.861</u>	<u>901.972</u>	<u>842.655</u>	<u>856.320</u>
Stand per 31 december 2023						
- aanschafwaarde	30.769.952	3.238.395	1.399.818	1.210.047	2.396.196	39.014.408
- cumulatieve bijzondere waardevermindering	-	-	-	-	783.932	783.932
- cumulatieve afschrijvingen	12.296.338	981.668	969.000	-	769.610	15.016.616
Boekwaarde per 31 december 2023	<u>18.473.614</u>	<u>2.256.726</u>	<u>430.818</u>	<u>1.210.047</u>	<u>842.655</u>	<u>23.213.860</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0% - 20%	5% - 10%	20%-33,3%	n.v.t.		

BIJLAGE

1.8 Overzicht langlopende schulden ultimo 2023

Leninggever	Afsluitdatum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke-rente ⁽¹⁾	Restschuld 31 december 2022	Nieuwe leningen in 2023	Aflossing in 2023	Restschuld per 31 december 2023	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2023	Aflossingswijze	Aflossing 2024	Gestelde zekerheden
		x € 1				x € 1	x € 1	x € 1	x € 1	x € 1			x € 1	
ING Bank	01-03-1996	499.158	40	hypothecair	2,28%	22.217	-	12.479	9.738	-	1	lineair	9.738	hypothec pand
ING Bank	01-05-2012	7.500.000	20	onderhands	4,25%	3.750.000	-	375.000	3.375.000	1.500.000	9	lineair	375.000	hypothec pand
ING Bank	01-03-2019	1.875.000	10	hypothecair	2,50%	1.523.438	-	93.750	1.429.688	960.938	6	lineair	93.750	hypothec pand
ING Bank	01-10-2022	2.100.000	7	hypothecair	3,75%	2.100.000	-	105.000	1.995.000	1.470.000	6	lineair	105.000	hypothec pand
ING Bank	29-12-2021	2.165.000	7	hypothecair	1,50%	2.083.813	-	108.250	1.975.563	1.434.313	6	lineair	108.250	hypothec pand
BNG Bank ⁽²⁾	16-10-1998	4.585.391	40	hypothecair	1,34%	1.451.542	-	130.577	1.320.965	809.035	15	lineair	102.386	VWS
BNG Bank ⁽²⁾	15-07-2002	4.220.156	34	hypothecair	1,25%	1.454.693	-	105.504	1.349.189	821.669	13	lineair	105.504	VWS
						<u>12.385.701</u>	<u>-</u>	<u>930.560</u>	<u>11.455.141</u>	<u>6.995.954</u>			<u>899.628</u>	

⁽¹⁾ De getoonde rentetarieven zijn de tarieven per 31-12-2023

⁽²⁾ De bij BNG Bank opgenomen leningen zijn volledig geborgd door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Het Waarborgfonds voor de Zorgsector voert het beheer over deze borging.

1.9 TOELICHTING op de winst- en verliesrekening

BATEN

8. Baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening

8.1 Wet langdurige zorg

<i>De baten wet langdurige zorg zijn als volgt samengesteld:</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	x € 1	x € 1
WLZ	42.705.062	38.236.957
Totaal	<u>42.705.062</u>	<u>38.236.957</u>

Toelichting:

De omzetstijging t.o.v. 2022 bedraagt € 4,5 miljoen (12%). Dit wordt zowel veroorzaakt door tariefindexatie, de verdere groei van locatie De Pauw, de omzetgroei op locatie De Wederkerigheid en tariefstijging van de VG7-zzp's.

8.2 Opbrengsten Jeugdwet

<i>De opbrengsten Jeugdwet zijn als volgt samengesteld:</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	x € 1	x € 1
Jeugdwet	1.882.177	1.869.387
Totaal	<u>1.882.177</u>	<u>1.869.387</u>

8.3 Baten uit onderaanneming

<i>De baten uit onderaanneming zijn als volgt samengesteld:</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	x € 1	x € 1
Onderaanneemschap GGZ Parnassia Groep	48.136	1.667.211
Onderaanneemschap Jeugdwet	1.013.991	1.223.410
Totaal	<u>1.062.127</u>	<u>2.890.621</u>

Toelichting:

Uit 2022 is het onderaanneemschap met de Parnassiagroep inzake GGZ zorg beëindigd. In de omzet 2022 was een afslag van € 43.975 voor schadelastrisico's verwerkt. Na afwikkeling van alle declaraties t/m 31-12-2022 is gebleken dat de risico's zich niet hebben voorgedaan en is de afslag, inclusief enkele achteraf alsnog goedgekeurde declaraties, ten gunste gekomen van het resultaat 2023.

Er is minder omzet gegenereerd vanuit inbestede zorg. Daar staat een stijging van de omzet Jeugdwet tegenover.

9. Andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten

<i>De baten uit andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten zijn als volgt samengesteld:</i>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	x € 1	x € 1
WMO	1.494.869	1.629.211
Onderaanneemschap WMO Parnassia Groep	875.517	879.912
Opbrengsten uit Persoonsgebonden budgetten	211.795	216.082
Opbrengsten uit overige zorgprestaties	135.512	180.823
Totaal	<u>2.717.693</u>	<u>2.906.027</u>

Toelichting:

De omzet 2023 is in lijn met de omzet 2022. Omdat bepaalde omzet niet onder WMO maar onder onderaanneming viel, is dit zowel in 2023, als ook in de vergelijkende cijfers 2022 aangepast.

10. Overige bedrijfsopbrengsten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	x € 1	x € 1
<i>De overige bedrijfsopbrengsten zijn als volgt samengesteld:</i>		
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	164.355	314.226
Eigen bijdrage bewoners	116.526	118.748
Giften en donaties	6.794	78.672
Verhuuropbrengsten	243.228	295.973
Verkoop producten	33.728	35.412
Totaal	<u>564.630</u>	<u>843.031</u>

Toelichting:

Onder de overige subsidies zijn de volgende subsidies opgenomen: de subsidie WMO Haarlem € 0 opgenomen (2022: € 124.754), loonkosten subsidie € 17.45 (2022: € 14.990), MVO € 801 (2022: € 44.073), Praktijkleren € € 40.479 (2022: % 33.008), Sectorplusplan € 9.935 (2022: € 11.902), Stagefonds € 45.457 (2022: € 36.014) en WTL € 50.233 (2022: € 49.486).

11. Kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	x € 1	x € 1
<i>De kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten zijn als volgt samengesteld:</i>		
Personeel niet in loondienst	9.889.284	9.827.013
Kosten uitbesteding onderaannemers	316.584	431.686
Opleiding en trainingen	345.863	233.483
Administratieve diensten	445.379	463.893
Advieskosten	626.779	551.039
Overige externe kosten	478.631	586.862
Totaal	<u>12.102.520</u>	<u>12.093.976</u>

Toelichting:

De kosten voor de inzet van personeel niet in loondienst (zowel uitzendkrachten als ZZP-ers) zijn vergelijkbaar met 2022. Voor het grootste deel wordt dit veroorzaakt door de arbeidsmarktproblematiek die voor de gehele zorgsector geldt.

12. Accountantskosten

De accountantskosten maken deel uit van de post Administratieve diensten onder 11. Kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten. De specificatie van de accountantskosten is als volgt:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Controle van de jaarrekening 2022	50.966	93.775
Controle van de jaarrekening 2023	122.177	-
Overige controlewerkzaamheden (w.o. productieverantwoordingen)	69.890	64.963
Totaal	<u>243.033</u>	<u>158.738</u>

De kosten voor het onderzoek van de jaarrekening zijn gebaseerd op de totale kosten voor het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, ongeacht of de werkzaamheden door de externe accountant en de accountantsorganisatie reeds gedurende dat boekjaar zijn verricht.

13. Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	x € 1	x € 1
<i>De specificatie is als volgt:</i>		
Lonen en salarissen	15.742.174	16.013.140
Sociale lasten	2.502.157	2.474.003
Pensioenpremies	1.305.788	1.338.275
Totaal personeelskosten	<u>19.550.119</u>	<u>19.825.417</u>
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden - directe zorg	291	304
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden - overig	29	25
Totaal	<u>320</u>	<u>329</u>
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	0	0

Toelichting:

Het aantal Fte is exclusief stagiaires. De vergelijkende cijfers 2022 zijn hierop aangepast.

14. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa en overige waardeverminderingen vaste activa

De specificatie is als volgt:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	x € 1	x € 1
Afschrijvingen op immateriële vaste activa	47.460	43.584
Afschrijvingen op materiële vaste activa	1.711.601	1.626.726
Overige waardevermindering vaste activa	0	84.973
Subtotaal	<u>1.759.061</u>	<u>1.755.283</u>
Terugname bijzondere waardevermindering	-806.852	-
Verlaging afschrijfkosten vanwege terugname bijzondere waardevermindering	<u>327.586</u>	<u>-</u>
Subtotaal	-479.266	-
Totaal afschrijvingen	<u><u>1.279.795</u></u>	<u><u>1.755.283</u></u>

Toelichting:

Afschrijving van goodwill geschiedt in 3 jaren. Zie Toelichting op de balans, punt 1: Immateriële vaste activa.

De afschrijvingspercentages op de materiële vaste activa staan vermeld in het overzicht Vaste activa (1.6 en 1.7).

Op grond van de jaarlijkse herbeoordeling van het (niet meer) aanwezig zijn van impairmenttriggers, heeft Lievegoed geconstateerd dat de toekomstige kasstromen van de zorglocatie "Nieuw Rijsenburg te Driebergen, in tegenstelling tot de verwachting tot dan toe, een duurzaam positief beeld geven, zelfs na terugname van de eerder (2015) genomen bijzondere waardevermindering. Lievegoed heeft diverse maatregelen genomen om de rentabiliteit structureel te verbeteren. Zo is het management op de locatie vervangen, zijn de controlactiviteiten aangescherpt en is er scherp op de kosten en opbrengsten gestuurd. Dit heeft geresulteerd in een positief financieel resultaat over 2023, een positieve begroting 2024 en een positief resultaat over het eerste kwartaal van 2024. Het betreft hier een kasstroombegroting. Het positieve, eenmalige effect van de terugname van de bijzondere waardevermindering is € 479.266. Daarbij is dit volledig op het onderdeel "gebouwen" van de materiële vaste activa verwerkt, net zoals destijds de waardevermindering is verwerkt. Bij de analyse is uitgegaan van de bedrijfswaarde, waarbij de realiseerbare waarde bepaald is door van de eerste 9 jaren de kasstroom te bepalen, waarna voor de resterende jaren uitgegaan is van een constante kasstroom. Vervolgens is de som van de kasstromen contant gemaakt tegen de WACC van Lievegoed, gebaseerd op het gemiddeld gewogen vereist rendement van eigen- en vreemd vermogen.

15. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	x € 1	x € 1
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	3.959.415	3.568.867
Algemene kosten	2.499.987	2.337.024
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	533.756	457.684
Onderhoud en energiekosten	1.754.615	1.174.923
Huur en leasing	2.922.187	2.574.696
Totaal overige bedrijfskosten	<u><u>11.669.960</u></u>	<u><u>10.113.193</u></u>

Toelichting:

De overige bedrijfskosten zijn gestegen als gevolg van de hoge inflatie, de verder gestegen productie. In het bijzonder zijn de energiekosten aanzienlijk hoger dan 2022.

16. Rentelasten en soortgelijke kosten

De specificatie is als volgt:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	x € 1	x € 1
Rentebaten	42.653	-
Rentelasten	322.467	271.707
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>-279.814</u></u>	<u><u>-271.707</u></u>

Toelichting:

De rentelasten zijn gestegen door de gestegen rentetarieven. De rentebaten zijn het gevolg van het plaatsen van overtollige liquiditeiten op een spaarrekening bij ING Bank.

17. Bijzondere posten in het resultaat

Er zijn geen bijzondere posten verwerkt in het resultaat.

18. Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen Lievegoed en een natuurlijke persoon of entiteit die verbonden is met de vennootschap. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de vennootschap en haar deelnemingen, de aandeelhouders, de bestuurders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag. Deze transacties zijn vermeld onder 1.10 (WNT-gegevens).

Verantwoordingsmodel WNT 2023

De WNT is van toepassing op Stichting Lievegoed. Het voor Stichting Lievegoed toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 205.000 (2022: € 199.000). Dit betreft het WNT-maximum op basis van de Regeling bezoldigingsmaxima topfunctionarissen zorg en jeugdhulp. De totaalscore is 10 punten en de klasse is IV (2022 10 punten en klasse IV).

1.10 Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

Gegevens 2023	
bedragen x € 1	H.J.M. Hooijman MSc
Functiegegevens	bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1/1-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 188.797
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.108
Subtotaal	€ 203.905
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 205.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	€ 203.905
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2022	
bedragen x € 1	H.J.M. Hooijman MSc
Functiegegevens	bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/1-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 180.942
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 13.472
Bezoldiging	€ 194.414
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 199.000
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Mw. H.J.M Hooijman is per 18 januari 2024 afgetreden als bestuurder.
Per 18 januari 2024 is dhr. W.H.M. den Hartog op interim-basis aangetreden als bestuurder.

Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2023					
bedragen x € 1	drs. E. C. N. Hilgeman	A. Slob, MBA	F.H. Barneveld Binkhuysen	J.F. van Leeuwen	
Funcțiegegevens	Voorzitter	Vice-voorzitter	Lid	Lid	
Aanvang en einde functie vervulling in 2023	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	
Bezoldiging					
Bezoldiging	€ 24.600	€ 14.500	€ 16.400	€ 16.400	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 30.750	€ 20.500	€ 20.500	€ 20.500	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Bezoldiging	€ 24.600	€ 14.500	€ 16.400	€ 16.400	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	

Gegevens 2022						
bedragen x € 1	drs. E. C. N. Hilgeman	A. Slob, MBA	drs. S.C. van den Bosch	F.H. Barneveld Binkhuysen	J.F. van Leeuwen	
Funcțiegegevens	Voorzitter	Vice-voorzitter	Lid	Lid	Lid	
Aanvang en einde functie vervulling in 2022	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	
Bezoldiging						
Bezoldiging	€ 20.000	€ 14.000	€ 11.250	€ 15.000	€ 15.000	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 29.850	€ 19.900	€ 19.900	€ 19.900	€ 19.900	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Bezoldiging	€ 20.000	€ 14.000	€ 11.250	€ 15.000	€ 15.000	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	

Mevrouw S.C. van den Bosch is per 1 januari 2023 uitgetreden uit de raad van toezicht.
Per 1-1-2024 treden drie nieuwe leden toe tot de RvT. Daarnaast treden af na een zittingstermijn van 8 jaar twee leden van de RvT.

Afgetreden leden RvT per 31-12-2023:

Mevrouw C.N. Hilgeman (Voorzitter)
De heer A. Slob (Vice voorzitter)

Toegetreden nieuwe leden RvT per 01-01-2024:

De heer G.B.F. van Weelden (Voorzitter)
Mevrouw K.S.M. Hubert (Lid)
Mevrouw M.F. van der Wal (Lid)

Nog zittende leden RvT per 01-01-2024:

Mevrouw J.F. van Leeuwen (Voorzitter commissie Kwaliteit en Veiligheid, lid remuneratiecommissie en vice voorzitter)F.
De heer F.H. Barneveld Binkhuysen (lid commissie Kwaliteit en Veiligheid)

1c. Overige topfunctionarissen

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er - zowel in 2022, als in 2023 - geen overige topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking.

2. Uitkeringen aan niet-topfunctionarissen boven het bezoldigingsmaximum

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met of zonder een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het op Lievegoed van toepassing zijnde bezoldigingsmaximum hebben ontvangen (2022: idem).

1.11 VASTSTELLING EN GOEDKEURING

De Raad van Bestuur van Stichting Lievegoed heeft de jaarrekening 2023 opgemaakt en vastgesteld in de vergadering van 27 mei 2024.

De Raad van Toezicht van de Stichting Lievegoed heeft de jaarrekening 2023 goedgekeurd in de vergadering vergadering van 27 mei 2024.

1.12 RESULTAATBESTEMMING

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in paragraaf 1.2.

1.13 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Op 6 mei 2024 heeft Lievegoed de gehandicaptenzorg van locatie Rudolf Steiner Zorg in Den Haag overgenomen van de Raphaëlstichting.

1.14 ONDERTEKENING DOOR BESTUURDERS EN TOEZICHTHOUDERS

W.G.
W.H.M. den Hartog 27 mei 2024
Raad van Bestuur

W.G.
G.B.F. van Weelden 27 mei 2024
voorzitter Raad van Toezicht

W.G.
J.F. van Leeuwen 27 mei 2024
vice-voorzitter Raad van Toezicht

W.G.
K.S.M. Hubert 27 mei 2024
lid Raad van Toezicht

W.G.
F.H. Barneveld Binkhuysen 27 mei 2024
lid Raad van Toezicht

W.G.
M.F. van der Wal 27 mei 2024
lid Raad van Toezicht

2 OVERIGE GEGEVENS

2 OVERIGE GEGEVENS

2.1 Statutaire regeling resultaatbestemming

De statuten bevatten geen bepaling(en) over de resultaatbestemming. De Raad van Bestuur stelt de resultaatbestemming vast met dien verstande dat de Raad van Toezicht daaraan voorafgaand goedkeuring moet verlenen. Het behaalde resultaat staat ter vrije beschikking van Lievegoed.

2.2 Nevenvestigingen

Lievegoed is statutair gevestigd in De Bilt. Lievegoed heeft haar hoofdvestiging in Bilthoven en nevenvestigingen in Amsterdam, Driebergen-Rijsenburg, Haarlem, Wageningen, Den Haag, Rotterdam, Kockengen en Breda.

2.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina.

**Controleverklaring van de
onafhankelijke accountant**

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht en de raad van bestuur van Stichting Lievegoed

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Lievegoed (of hierna 'de stichting') te Bilthoven (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Lievegoed per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de vereisten voor de jaarrekening bij en krachtens artikel 40b van de Wet marktordening gezondheidszorg en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens ('WNT').

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2023;
- 2 de winst- en verliesrekening over 2023; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Op deze jaarrekening zijn de voorschriften van de Regeling openbare jaarverantwoording WMG ('RojWMG') van toepassing.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Wet normering topinkomens ('WNT') 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Lievegoed zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten ('ViO') en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants ('VGBA').

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de RojWVG en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, het jaarverslag raad van toezicht en de overige gegevens in overeenstemming met de RojWVG.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de vereisten voor de jaarrekening bij en krachtens artikel 40b van de Wet marktordening gezondheidszorg en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens ('WNT'). In dit kader is de raad van bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Arnhem, 28 mei 2024

KPMG Accountants N.V.

M.F. van Eekeren-Huson RA